БҮХЫ ОРОНУУДАЙ АЖАЛШАДАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭ

...—бүхы дэлхэйн хүдэлмэ... дайшалхы хүсэеэ, түйлал... шалган харадаг, империализмые ... илалта түйлахын тула нэгэ... эмхидхэлээ улам шангадхахын ...элэй тугые үшөө дээшэнь үргэ... —ойртожо байна.

...аха дүү партинуудтай, бүхы дэл...мэришэн ангитай манай пар... зорилгын, ажал ябуулгын адли..., национально-сүлөөрэлгын хү... һаналаа нэгэдэнхэй байһаниинь ...XXIII съезд дээрэ дахинаа эли ...гдаа. Хүн түрэлтэнине импе... дарлалтаһаа сүлөөрүүлхын тү...дэг агууехэ хэрэгэй талаар ма...арта хандаһан КПСС-эй ЦК-гай ...нэй уряанууд съездын, тэрэнэй ...үүдэй сурта бодолоор нэб...

...зм-ленинизмын сурталаар нэгэд... нэгэ үг зорилго тээшэ — социа... коммунизм тээшэ хамтадаа ...арадуудай түгэлдэр хүсэтэ хани —дэлхэйн социалис байгуулалта ...дын хүдэлмэришэн ангиин, ...ажалшадай түүхэтэ ехэ түй... Дэлхэйн социалис байгуулал... империализмда эсэргүүсэн, обще... социалис ёһоор шэнэдхэн хубилга... тэмсэгшэ хүсэнүүд түүхын ...хүгжэлтын гол шэглэлые тодор... Коммунис хүдэлөөнэй энэ тобшо... үнэн зүбые бодото ажабайдал ...гэршэлнэ.

...э социалис хани нүхэсэлнай ...найдамтайгаар дабшана. Энэнэй ...ал жэл бүри улам үргэн дэбжэнэ.

уласхоорондын нэрэ хүндэнь бүри ехэ болоно, хүн түрэлтэнэй хуби заяанда үзүүлдэг нүлөөнинь үргэдэн бадарна. Экономикоёо хүгжөөлгын талаар шэнэ амжалтануудые түйлаха гээшэ социализмын оронуудтахи аха дүү партинуудай удаа дараалан бэелүүлхэ үнэхөөрөө революционно зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ социализмын оронуудтахи аха дүү партинууд тоолоно. Эдэ амжалтанууд ажалшадай байдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ туһа хүргэдэг, капитализмһаа социализмын булюуе, социалис ёһоной үйлэдбэриин үлэмжэ һайнине эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Харилсаа холбоон, һанал бодолой нэгэдэл гээшэ социалис байгуулалтын хүсэнэй гол эшэ нүхэсэлнүүдэйнь нэгэн болоно. Орон бүхэнэй, мүн социализмын бүхы оронуудай үндэһэн зорилгонууд, империализмда эсэргүү тэмсэлэй зорилгонууд харилсаа холбоогоо, һанал бодолойнгоо нэгэдэлые улам хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ эрилтэ табина. **«Уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай гол шухала түйлалта — дэлхэйн социалис байгуулалта мандаха болтогой! Социализмын бүхы оронуудай арадуудай һаналай нэгэдэл, аха дүүгэй хани барисаан ба эмхидэл улам бэхижэг лэ!»** гэжэ КПСС-эй ЦК уряална.

Хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай дайшалхы манлай болоһон аха дүү коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудта манай парти дүлэтэ халуун амаршалга хүргэнэ. Дэлхэйн коммунис хүдэлөөн мүнөө угаа ехэ хүсэтэй, нүлөөтэй болонхой. Бүхы орон түбинүүдтэхи 88 коммунис парти хүн түрэлтэнэй ерээдүйн һаруул һайхан байдалай түлөө, социализм болон коммунизмын түлөө 50 миллион шахуу тэмсэлшэдые нэгэдхэнэ.

1957, 1960 онуудай зүблөөнүүд дээрэ аха дүү партинуудай хамтаараа тодорхойлһон коммунис хүдэлөөнэй гол хараа шугам — эб найрамдалай, демократиин хэрэгэй, национальна бэеэ дааһан байдалай, социализмын илалта түйлаха хараа шугам мүн. Энэмнай бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада харюусана. Энэ хараа шугамые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэл бүхы коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай эмхидэлые, аха дүүгэй ёһоор һаналаа нэгэдэлгые улам бэхижүүлхэ эрилтэ табина. **«Марксизм-ленинизмые, пролетарска интернационализмые, Московско зүблөөнүүдэй Деклараци ба Мэдүүлгые үндэһэ болгодог уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй бата нэгэдэл, нягта эмхидэл мандаха болтогой!»** гэжэ КПСС-эй ЦК уряална.

Колониальна, шэнэ түхэлэй колониальна дарлалтаһаа эсэслэн сүлөөрхын түлөө арадуудай тэмсэлые дэмжэхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ ябадал интернациональна уялгамнай болоно гэжэ коммунистнууд тоолодог байна. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалтанууд дэлхэйн социализмын, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин амжалтануудтайнь таһаршагүй холбоотой. Эдэ агууехэ революционно хүсэнүүдэй бата бэхи, эбдэршэгүй холбоо барисаан — арадуудай национальна, социальна талаараа сүлөөрхэ хэрэгэй эсэслэн илаха эшэ нүхэсэл мүн. **«Социализмын оронуудай арадууд, национально-сүлөөрэлгын тэмсэл ябуулжа байгаа арадууд, бүхы дэлхэйн ажалшад! Империализм ба колониализмда эсэргүү, национальна талаараа сүлөөрхын түлөө, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ оролдолго хүсэлэлгэеэ нэгэдхэгты!»** гэжэ КПСС-эй ЦК уряална.

Капитализмын ниитэ кризисэй гүнзэгырэлгэ, тэрэнэй зөрищэлдөөнүүдэй хурсадалга империализмын хорото аашые, арадуудта, эб найрамдалай, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгтэ тэрэнэй ушаруулдаг аюулые улам дэбэргэн һүжэрөөнэ. Империалистнууд, түбхын түрүүн США-гай империалис бүлэгүүд, сэрэгэй хёмороо үүдхэжэ, бэрхэшээлнүүдһээ гараха оно мүр бэдэрдэг болонхой. Эдэнэр вьетнам арадта эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгаяа улам үргэдхэнэ, Урда Вьетнамда хорото хархис дай хэжэ байна, социалис орон — Вьетнамай Демократическа Республикада убай һэнгэргүйгөөр добтолно.

Вьетнам арадта Советскэ Союзай, социализмын бусад оронуудай, коммунис болон хүдэлмэришэнэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй зүгһөө али бүхы туһаламжа үзүүлэгдэнэ, бүхы дэлхэйн үргэн арад түмэнэй талархал ба дэмжэлгэ зорюулагдана. **«Дэлхэйн арадууд! Вьетнамда эсэргүү американска империализмын сэрэгэй түримхэй добтолго болюулгахын түлөө тэмсэгты, США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдые Урда Вьетнамһаа энэ дары гаргаха, өөһэдынгөө хэрэгүүдые өөһэдөө шиидхэхэ арга вьетнам арадта олгохо эрилтэ табигты! Баатар габьяата вьетнам арадтай уласхоорондын һанал бодолой нэгэдэл улам үргэдэг, бэхижэг лэ!»** гэжэ КПСС-эй ЦК уряална.

Советскэ Союз, социализмын бусад аха дүү оронууд ондоо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо хараа бодол баримтална. Гэхэ зуура, амгалан ёһоор зэргэ оршолгын гол ёһонууд дарлагшадай ба дарлагдагшадай хоорондын, колонизаторнуудай ба колониальна дарлалтаһаа хохидогшодой хоорондын харилсаанда хэрэглэгдэжэ яашье болохогүй байна. СССР, бусад социалис оронууд национальна, социальна талаараа сүлөөрхын түлөө тэмсэдэг арадуудай үнэн зүб тэмсэлые бүрин дэмжэнэ, ээрхэг түримхэйшүүлэй амые татахын түлөө, эб найрамдал, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэнэ.

Социалис оронууд, коммунис болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүд империализмын хорото аашануудта харюу болгон һэримжэеэ улам дээшэлүүлнэ, империалис түримхэйшүүлдэ шанга харюу үгэнэ, хани харилсаагаа бүхы талаарнь бэхижүүлнэ. **«Бүхы оронуудай арадууд! Дай жүрөөдэгшэ империалис этэгээдүүдэй хорото аашые элишэлэгты! Яаралтайгаар зэбсэгжэхэ ябадал болюулхын, ядерна зэбсэг хорихын, буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ, хүсэд бүрин хураахын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангахын түлөө тэмсэлээ шангадхагты!»** гэжэ КПСС-эй ЦК уряална. КПСС-эй ЦК-гай Уряанууд марксизм-ленинизмдэ, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта манай партиин үнэн байдагые, социалис байгуулалтын, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ, революционно хүсэнүүдые нягтаар эмхидхэхэ гэжэ хүсэдэг байһыень харуулна. Ажалшадай һанал бодолой нэгэдэл, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй нэгэдэл, хани холбоон — империализмда эсэргүү, национально-сүлөөрэлгын түлөө, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые түйлаха шухала нүхэсэл болоно.

«ПРАВДЫН» апрелиин 19-нэй түрүү бэшэг.

...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

№ 95 (11082) | 1966 оной апрелиин 20, среда | Сэн 2 мүнгэн

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй центральна лабораторидо Николай Кайсин гэгшэ ажалладаг юм. Энэ хүмнай коммунис ажалай ударник. Мүнөө Майн Нэгэнэй хүндэлэлдэ боложо байһан социалис мүрысөөндэ оролсоод, үдэр бүриингөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ түмэр замай техникумэй гурбадахи курсда заочноор һуралсадаг.

В. МУЛЛЕРАЙ фото.

ҮРГЭН ДЭЛИСЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАНА

...нүүдэл редакциимнай Хяагтын ай... Сэлэнгын совхозой эдлүүриин ... хүрэжэ ерэһэн түрүүшын ...удһаа эндэхи ажалшадай ...эшэ малда үбһэ тэжээл элбэ...лдахын түлөө оролдожо бай... мэдэгдэжэ эхилээ һэн. Сов... центр үшөө хүрөөгүй ябахада ... хажуу талаар нэмжыһэн саб...нууд дээгүүр адхагдаһан наг ...обоохойнууд, элдэб оньһо...гүүдые шагтагалһан трактор... хүдэлжэ байхань харагдана.

Хоёр хоногой урда манай ажа... сабшалан һайжаруулха та... семинар үнгэргэгдөө. Аймагай ...ажахын хүтэлбэрилэгшэд, лу...тэндэ хабаадаа, теэд хүнэй... һаа ондоо тиимэ юумэн сов...ай бии юм аал даа?—гэжэн ...дэр директор Н. Мельников ...угтаба.

...аймагай семинар эмхидхэг...адань энэ ажахые шэлэһэн ...хаб? Сабшалан дээрэнь хөг... байһан ажал хүдэлмэритэй, совхозой энэ талаархи түсэб хараа, бодомжолгонуудтай танилсахада энэ асуудалай харюу эли болоно.

Зарим ажахынуудта сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри хэн нэгэндэ сэхэ дааһан тушаалайнь хажуугаар тохогдодог зантай. Тиимэл ушарһаа энэ шухала ажал ажахынуудай гол асуудалнуудһаа хажуу тээшээ түригдэжэ, сабшалаа һайжаруулгын хэрэгтэ халиргайгаар хандаха ябадал үзэгдэнэ бшуу.

Харин Сэлэнгын совхоздо сабшалангууд харюусаха тусгаар хүнүүдтэ даалгагданхай. Совхозой мелиоратор А. Гусевай уялга гансал сабшалан үһалалгаар хизаарлагдадаггүй, үбһэ тэжээлэй үндэр ургаса абаха хамаг асуудал тэрээндэ даалгагданхай. Тэрэнэй хүтэлбэри доро табатабан хүнһөө бүридэһэн луговодуудай гурбан звено хүдэлнэ. Тэдэнэр 445 гектар үһалагдадаг, мянгаад һайса үлүүтэй гектар доболиг сабшалангууд дээрэ ажаллана. Звенонуудай хүсые ударидалга нэгэн тээһээ эмхидхэгдэнхэй тула тэдэнэй хэһэн ажалай үрэ дүнгынь муу бэшэ байдагынь гайхалгүй. Саг үргэлжэдөө хүдэлжэ байдаг 29 хүнһөө бүридэһэн оньһожоруулагдаһан отряд эндэ бии. Сабшалангай ургаса дээшэлүүлгэдэ энэ отряд шиидхэхы һуури эзэлнэ. Тэдээндэ гурбан экскаватор, бульдозер, погрузчик, 8 трактор, сабшалан дээрэ хэрэглэгдэхэ бусад оньһото зэмсэгүүд түгэдөөрөө үгтэнхэй.

Иимэ хүсэнэй агрономическа заабариин бүхы ёһо гуримые сабшалангай газарнууд дээрэ бэелүүлжэ шадаха байһаниинь элитэ. Тиимэл һэн тула Сэлэнгын совхоздо сабшалан һайжаруулгын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябахаһаа гадна, нюдэ балай юушье хэгдэдэггүй, шэнжэлхы ухаантайгаар эмхидхэгдэнэ.

Зүүн-Тамча гэжэ мянгаад гаран гектар сабшалангай талмай зургаадолоон хэһэгтэ хубаарилагданхай, хэзээ ямар үтэгжүүлгэ оруулагдааб, хүрьһыень һайжаруулха ямар хүдэлмэри хэгдээб гэжэ тусхай дневник соо бэшэгдэнэ. Участок бүхэнэй ургаса намарынь тодорхойлогдожо, хүрьһыень бүри хүсэтэй болгохын тула юунэй хэрэгтэйе элирүүлэгдэдэг байха юм.

Энэ шэнжэлхы ухаантайгаар эмхидхэгдэһэн ажалай ашаг ехэтэйнь арсашагүй баримтануудаар гэршэлэгдэнэ. Үһалагдадаг 2800 гектарһаа урда жэлнүүдтэ эгээл эрхимынь 9000 центнер үбһэн абтадаг һэн. Харин нёдондо бага үргэдхэгдэһэн энэл сабшалангай талмайһаа 12600 центнер үбһэн абтаа. Энэ тоогоор сабшалангай ургаса хизаарлагдаагүй, һүүлэй жэлнүүдтэ хэгдэһэн хүдэлмэриин аша үрэнь дүүрэн хүсэндөө ороогүй байна. Гэбэшье зарим участогууд үндэр ургаса үгэжэ эхилэнхэй. Жэшээлхэдэ, 18 гектар болодог 5-дахи номерой талмайһаа нёдондо гектар бүриин 36 центнер үбһэн абтаа. Энээхэн талмайһаа урда жэлнүүдтэ арба хүрэхэгүйхэн центнер үбһэн сабшагдадаг һэн. Нёдондо энэ ехэ ургаса оролдолгын лэ хүсэнһөө абтаа бшуу. Энэ газарта 1960 ондо эхин түрүүшынхеэ шэбхэ адхагдаа һэн. Һүүлээрнь дүрбэн жэл үнгэрһэн хойно дахинаа шэбхэ тараагдаа. Тиин нёдондо аммиагай уһаар үтэгжүүлэгдэжэ, хүрьһэнэйнь хүсэ шадал бүришье ехэ болгогдоо.

Сэлэнгээрхидые сабшалангай газараар байгаали томодхоогоогүй. Хэдышье тиимэ һаа, сабшалангай талмайнуудай ургаса үшөөл ахир гэжэ хэлэхэ зэргэтэй болоно.

—Сабшалангаймнай ургаса һанаһанда хаанашье хүрэнэгүй,—гэжэ мелиоратор А. Гусев хэлэнэ.—Ниитынгээ малые бардам үбһэ тэжээлтэй байлгахын тула һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдэнэ. Шэнэ һубаг ханаабууд татагдажа, хаалтануудай олоор хэрэглэгдэһэнэй ашаар сабшалангаймнай ехэнхи хубинь үһалагдадаг болоо. Шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэнүүд, мүн хүрьһэ һайжаруулха бэшэшье аргануудаб дээрэ 2340 гектар газарта хэрэглэгдэнэ. Удаадахи жэлнүүдтэ бүхы сабшалангаймнай талмайнууд дээрэ һайжаруулгын хүдэлмэринүүд хэгдэдэг болохо юм.

Гэхэтэй хамта совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй бодомжолгонуудые эндэ дурдангүй үнгэржэ болохогүй. Юуб гэхэдэ, сабшалан һайжаруулгын һарада ямар ажал хэхэ байһыень КПСС-эй Сэлэнгын райкомой, үйлэдбэриин управлениин зүгһөө түсэб даабари үгтэхэдөө нютагай хүрьһэнэй шанар шэнжэ оройдоо хараада абтаагүй. Урда жэлнүүдтэ, нёдондошье энэ совхозой сабшалангай ехэхэн газарта шүдэтэй катогоор хүрьһэ соолохо хүдэлмэри хэгдээ һэн. Теэд тэрэ хүдэлмэри ямаршье үрэ үгөөгүй. Харин аммиагай уһан, наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ эндэхи хүрьһэндэ ехэ ашагтай байһанаа эли бодо харуулаа. Тиибэшье һаа, дээрэһээ үгтэһэн түсэб соо ямаршье үрэ гарахагүй хэмжээ ябуулганууд энэ жэлдэ хараалагдаһан байха юм. Энэнь гэмшэмээр. Тиибэ яабашье, түс ажахы урда жэлнүүдэйнгээ дүй дүршэл, онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхээр зэһэнхэй, бэелүүлжэшье байнхай.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын хабарые Сэлэнгын совхозой ажалшад шударгы ажалаараа угтажа байна. Сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ ябажа байгшад эдэ үдэрнүүдтэ бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, дэлисэ ехэтэйгээр ажаллана. Оньһожоруулагдамал отряд сабшалан һайжаруулгаар соносхогдоһон һарын туршада 8000 тонно наг шэбхэ гаргаха, һүүлдэ 490 гектар газарые аммиагай уһаар уһалха, 60 гектар газарта минеральна үтэгжүүлгэ тараах, сабшалан уһалха болон бэшэшье ажал хэхөөр шиидэнхэй.

Сэлэнгын совхозой сабшалан дээгүүр нүүдэл редакциин ябаһан үдэр саһан шэдэлжэ, хии һалхин боложо байгаа. Теэд сабшалан дээрэхи ажал заахашье замхаагүй, наг шэбхэ гаргагдажа, минеральна үтэгжүүлгэ хэглэжэ, оньһожоруулагдамал отряд нэгэ жэгдээр хүдэлжэл байгаа һэн.

Сабшалан һайжаруулгын һарын соносхогдоһонһоо хойшо энэ отряд ехэхэн ажал хээ. 3281 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ адхагдаа, минеральна үтэгжүүлгэ хоёр зуутаад гектарта оруулагдаа. 24 гектар газар шугы бургааһанһаа сэбэрлэгдэһэн, 29 тонно тахяагай аргал тараагдаһан байна. Тиихэтэй хамта һайрамай уһа хаалгын арбан түхеэрэлгэ шэнээр хэгдээ, хуушан хаалтанууд заһабарилагдажа бэлэн болгогдоо, һубаг ханаабууд сэбэрлэтдээ.

Эдэ бүгэдые хараад байхадаа, Сэлэнгын совхозой сабшалан һайжаруулха хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулдаг байһаниинь элирнэ. Тиихэдээ совхозой хүтэлбэрилэгшэд баян ургаса абаха хэрэгтэ ёһын тэдысэ хандадаггүй, өөһэдынгөө нютагай байдалда таарамжатай аргануудые хэрэглэхые оролдоно, сабшалан һайжаруулха ажал хүдэлмэреэ шэнжэлхы ухаантайгаар эмхидхэнэ.

Мүнөөдөө сабшалангай талмайнуудай үрөжэлэй үшөөл бага, мүнгэ зөөриин энэ хэрэгтэ нилээд гаргашалагдабашье һаа, һаяын жэлнүүдтэ энэ оролдолгын хэды дахин харюулагдаха байһандань сэлэнгээрхид этигэнэ.

А. ДЕРИГЛАЗОВ,
А. РЫЖКОВ,
Т. ГАРМАЕВ, М. БАТОИН,
«Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй нүүдэл редакциин тусхай корреспондентнүүд.

Бодото хэрэгээрээ бэелүүлнэ

Партиин ЦК-гай тоосоон тухай, 1966—1970 онуудта арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд тухай элидхэлнүүд, тэндэ делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд манай Хэжэнгын совхозой табадахи отделениин ажалшадай халуун анхаралые татажа байна. Гадна партиин Уставта оруулагдаһан зарим тэды хубилалтанууд тон һонирхолтой.

Эдэ бүгэдые хүн зондо ойлгуулха талаар партийна эхин организаци эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Съездын гүнзэгы удха шанартай документнүүдые шудалалга СССР-эй Верховно Советэй һунгалгада бэлэдхэлтэй нягта холбоотойгоор ябуулагдана.

Манай Гангын малшадай ехэ баяр дээрэ үшөө нэгэ баяр нэмээ. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, үе наһаараа малшан ябаһан, үнинэй коммунист, совхозой, аймагай, республикын суута һаалишан Юмжит Намжиловна Дамбаева партиин съездын боложо байһан үедэ СССР-эй Верховно Советэй һаяын Указаар эгээл дээдэ шагнал хайра Ленинэй орденда хүртөө ха юм. Энэ мэдээсэл сугтаа хүдэлдэг нүхэдыень, совхозоймнай бүхы ажалшадые угаа ехээр баярлуулаа.

Юмжит Намжиловна өөрөө хэды үндэр наһатай боложо ябабашье, эршэ хүсэтэйгөөр, сарюун сортоотойгоор хүдэлһөөр. Энээниинь хоёр-гурбан тоогоор баримталая. Нүхэр Дамбаева шэнэ габан жэлэй түрүүшын жэлэйнь нэгэдэхи квартал соо 53 центнер, хоёрдохи кварталда 75 центнер, хамтадаа хахад жэл соо 128 центнер һү һаахa ёһотой юм. Харин үнгэрһэн гурбан һарын туршада эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлжэ, хамтадаа 115 центнер һү һаажархёод байна. Теэд хахад жэлэйнгээ түсэб бүри мэнэ мэнэ дүүргэхэнь ха юм даа.

Энэ үльгэр жэшээ, хадаа партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэгээрээ бэелүүлжэ байһан, СССР-эй Верховно Советэй һунгалтые эрхим бэлэгээр угтаха гэһэн хүсэлэл эрмэлзэл, зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэл мүн болоно бшуу.

Д. ДОРЖИЕВ,
отделениин партийна эхин организациин секретарь.

Хориин аймаг.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Ф. В. БАЛЬБУРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...лэй органуудта олон жэл, ...ар ажаллаһанайнь түлөө, 60 ...ай болоһонтойнь дашарам...ан, Буряадай АССР-тэхи ТАСС-...корреспондент нүхэр Федор Вах... **Бальбуровые** Буряадай ...-эй Верховно Советэй Прези...эй **Хүндэлэлэй грамотаар** шаг...

Буряадай АССР-эй Верховно ...дэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно ...дэй Президиумэй Секретарь
Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй ...шан. 1966 оной апрелиин 19.

СИРИИН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР МОСКВА ЕРЭБЭ

МОСКВА, апрелиин 19. (ТАСС). Сириин Араб Республикын Премьер-Министр Юсеф Зуэйн Советскэ правительствын уряалаар апрелиин 18-да албанай хэрэгээр Москва ерэбэ. Хүндэтэ айлшание, тэрээнтэй хамта ерэлсэһэн хүнүүдые СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин болон бусад тушаалтад Внуковска аэродром дээрэ угтаа.

(ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ПЛЕНУМ

РСФСР-эй Верховно сүүдэй пленум һаяын үдэрнүүдтэ Л. Н. Смирновой хүтэлбэри доро болобо.

Тонуул, дээрмэ тухай хэрэгүүдые хаража үзэлгын талаар сүүдүүдэй хүдэлмэриин ямар байһан тушаа РСФСР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшын орлогшо **В. В. Шубинай** элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ.

Иимэ гэмтэ ябадалнуудтай тэмсэлээ шангадхаха шухала тухайдань сүүдүүдтэ заабари үгөөд, тонуул ба дээрмэ гээшэ социалис гү, али хубиин зөөридэ, мүн бата совет гражданинуудай ами наһанда, элүүр энхэдэ хоро хүргэдэг тон аюултай гэмтэ ябадалнуудай нэгэн байһыень хараада абаха хэрэгтэй гэжэ пленум зааба. Мүрдэлгын зургаанууд, сүүдүүд гэмтэдэй хорото хэрэгые бүрин элирүүлхэ, наһа гүйсөөгүйшүүлэй хабаадалгатайгаар хэгдэһэн гэмтэ ябадалда наһажаал хүнүүдэй хабаадаһан үүргые заабол элирүүлхэ уялгатай. Тонуул гү, али дээрмэ (илангаяа хүндэ хүшэр гэмтэ ябадал) хэһэн хүнүүд тушаа, мүн гэмтэ хэрэг үүдхэн эмхидхэгшэд, рецидивистнүүд тушаа, наһа гүйсөөгүй үхибүүдые тэрээндэ әлсүүлһэн хүнүүд тушаа сүүдэй зүгһөө шанга хэмжээнүүдые абажа хэһээхэ шухала.

Тонуул, дээрмэдэ хабаатай хэрэгүүдые арадай сүүдүүдэй харалгадань шанга хиналта хэхэ, һэргылүүлхы хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэхэ, бэелүүлхэдэнь тодорхой туһаламжа үзүүлхэ, прокуратурын ба ниитын гурим сахидаг министерствын зургаануудтай сүүдүүдэй ажал ябуулгые таарулан эмхидхэхэ гэжэ АССР-нүүдэй верховно сүүдүүдтэ, хизаарнууд болон областьнуудай сүүдүүдтэ дурадхагдаа.

РАДИО, ТЕЛЕВИДЕНИИН ТАЛААР СОВЕТ-ИТАЛЬЯНСКА ХАРИЛСАА ХОЛБООН

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи радио-дамжуулгын, телевидениин комитедэй түрүүлэгшэ Н. Н. Месяцев, Италиин радио ба телевидениин администратор — делегат Д. Грандзотто гэгшэд радиогой, телевидениин программануудые бүри ехээр харилсан абалсаха, мүн творческо хүдэлмэришэдөө эльгээлсэхээр хараалһан хэлсээ һаяхан Москвада баталаа. Тусхайлан хэлэбэл, хоёр ороной ажабайдалдахи шухала хэрэг үйлэнүүд тухай репортажнуудые сэхэ дамжуулха, Италиин, СССР-эй городуудтахи концертнэ залнуудһаа дамжуулгануудые хэхэ, мүн ондоошье янзын харилсаа холбоо байгуулхаар хараалагдаа.

(ТАСС).

Малай үбэлжэлгэдэ —онсо анхарал

Үбэлжэлгын үедэ харууһалга, эдеэлүүлгын муу байһан дээрэһээ «Маяк» колхоздо адууһа малынь, илангаяа хони, хурьгадынь гарзална гэжэ арадай хинагшад элишэлһэн юм. Хонидой хотон хүйтэн, хурьгадай доро дэбдихэ дэбдихэр муу байһан. Тэрэнһээ боложо, хурьгад хүйтэ абажа үбшэлдэг һэн.

Гужирай, Далахайн фермэнүүдтэ һү һаали бага, тугал муугаар харууһалагдадаг гэжэ элишэлэгдээ. Тугалшад хүдэлмэридөө тогтоогдоһон сагтаа гарадаггүй, тугалай дорохи дэбдихэр нойтон, хүйтэн байшоо.

Хонгоодорой, Гужирай, Сагаан-Усанай һаалиин фермэнүүдтэ үнеэдынь хүсэд һайнаар һаагдадаггүй, зарим һаалишад (Ермакова, Бильданова болон бусад) үдэрэй гурим баримталдаггүй. Үнеэдэй байра соо нойтон. «Энэл шалтагаанһаа боложо, һү һаали нёдондоной энэ үеынхиһөө багаар абтаһан, гүрэндэшье худалдаһаниинь доошоо орошоо.

Далахайн, Хонгоодорой фермэнүүдтэ үнеэдые искусственна аргаар урэжүүлхэ хэрэг мууса табигданхай. Тиигэжэ тугалһанайнгаа һүүлээр үнеэд удаан саг соо урэжүүлэгдэнгүй ябана. Бүхы һаагдаһан һүнэй миил 65 процентнь гүрэндэ тушаагдана.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Полхонов, главна зоотехнигшье мэдэжэ байбашье, зохихо хэмжээ абаагүй байһаар. Арадай хинагшадай аймагай комитедэй гэшүүд түс колхоздо ерэжэ, гүүртэ, отарануудаар ябажа, эдэ дутуу дундануудые зүйлнүүдые элирүүлжэ, тэдэнине дары усадхаха эрилтэ табиһан, малшадые суглуулжа хөөрэлдэһэн. Дутагдалнуудаа яажа усадхаха тушаа хэлсэһэн юм. Малай үбэлжэлгэ хэр зэргээр эмхидхэжэ байһан тухайгаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд аймагай Советэй гүйсэдкомой заседани дээрэ тоосоһон.

Тэрэнһээ хойшо һара үнгэрөөд байхада арадай хинагшадай аймагай комитедэй гэшүүд урид элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд усадхагдаа гү гэжэ эндэ дахин шалгажа үзөө. Тиихэдэнь малай харууһалга, эдеэлүүлгэ нилээд һайжаржа, колхоз гүрэндэ һү худалдаха кварталайнгаа түсэб КПСС-эй XXIII съездын урда тээ дүүргэһэн байгаа. Малай ухэл гарза үсөөржэ, ашаг шэмэнь дээшэлээ.

АРАДАЙ ХИНАГШАД ТУҺАЛНА

С. ЦЫДЕЕВ.

Түнхэн.

ХАРЮУСАЛГАГҮЙГӨӨР ХАНДАХАДАА...

Буританги муухай үбһэ илангаяа жэжэ малда эдюулхэдэ аюултай гэжэ мэргэжэлтэдһээ байха малшан бүхэн мэдэдэг байха. Теэд «Дружба» колхозой тугалшан Сергей Пугачев гэгшэ үнгэрһэн һарада гуташаһан, буриташаһан үбһэ эдюулжэ, 17 тугал үхүүлһэн.

Гүүртые даагша Л. Жданов, зоотехник С. Тугаринов, ветврач Чимитдоржиева гэгшэд ямар шапартай тэжээл малдаа эдюулжэ байнаб гэжэ һонирхоогүй байшоо.

Хөрбөө тэрэ үбһые һайса һэгсэржэ гү, али халуун уураар буйлуулаа һаа, ямаршье аюул ушархагүй һэн. Теэд тиимэ хэмжээн абтаагүй ха юм.

Ниитын зөөридэ иимэ ехэ хохидол ушаруулагшад зэмэеэ амсаха ушартай.

М. КОНСТАНТИНОВ.

Яруунa.

КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ХҮСЭНДЭНЬ ХҮРГЭ

Сабшалан һайжаруулха асуудалаар Закаменск хотодо аймагай луговодуудай, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, агрономууд, парторганизацийн секретарьнарай суглаан болоо. Энэ суглаанай урда тээ сабшалан дээрэ юун хэгдэжэ байнаб гэжэ шалгажа үзэгдэһэн. Суглаанда хабаадагшад ниитын малые үбһэ тэжээлээр хангаха, үргэн ехэ сабшалангаа үтэгжүүлхэ хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудые элирүүлжэ, республика дотор соносхогдоһон ударна һарын туршада хэхэ хүдэлмэреэ тодорхойлоо. Зураг дээрэ (зүүн талаһаа): суглаанда хабаадаһан луговодууд Ч. Цыбиков («Родина» колхоз), Ч. Балдуев («Коммунизм» колхоз), Г. Дамбаев («Коммунизмын зам» колхоз), П. Москвитин (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз).

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

СЪЕЗДЫН ҺОНИНУУДЫЕ АНХАРАЛТАЙГААР ШАГНАНАД

— Москва ябахаяа байхадамни урданай коммунист, пенсионер А. Е. Козулин намтай уулзахаяа зорюута хүрэжэ ерээ һэн. Тиихэдээ Ленинэй Мавзолейдэ заатагүй орожо, минии нэрэһээ Владимир Ильичтэ доро дохижо гарыш гэжэ ехэтэ захяа бэлэй. Би урданай большевигүүдэй нэгэн болохо энэ үбгэнэй тэрэ захяае үнэн зүрхэнһөө дүүргээб. Мавзолейдэ орохо-доо, тэрэнэй нэрэһээ, өөрынгөө, мүн Баргажанай бүхы коммунистнуудай нэрэһээ агууехэ вождьдоо толгойгоо доро тонгойн, ёһолон дохёо һэм,—гэжэ КПСС-эй XXIII съездын делегат, Хурамхаанай интернат һургуулиин багша Дари Очировна Орбодиева ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй сессидэ хабаадажа байгшадтай уулзахадаа үгэеэ эхилһэн байна.

Дари Очировна Москвада, съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байхадаа олон делегадуудтай ушарһан, хөөрэлдэһэн байна. Тэдэнэй дунда урда болоһон съезднүүдэй делегадуудшье олон байгаа. Тэдэнэй хэлэһээр болоходо, мүнөө болоһон XXIII съед хадаа тон ондоогоор, урдаа табиһан зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхэ лаб бата найдамжатайгаар, шиидхэхы шэнжэ маягтайгаар үнгэрөө, тэндэ үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болоо гэжэ тэмдэглэбэ.

—Съезд дээрэ үгэ хэлэгшэдэй дунда багша мэргэжэлтэй хүн үгы һэн. Тиигэбэшье олонхи делегадууд һургуулиин хүдэлмэри тухай, ургажа байгаа эдир үетэниие хүмүүжүүлхэ тухай асуудалнууд тушаа онсо тогтоһон байна,—гэжэ нүхэр Орбодиева хэлэнэ.

Түрэл партиингаа XXIII съездэ өөрөө хабаадалсажа ерэһэн хүнэй хэлэхые шагнаха гээшэ юунһээшье үлүү байгаа ха юм даа. Нүхэр Орбодиева час хахад соо хараһан үзэһэнөө, һонирхоһон гайхаһанаа, съездын гайхамшагта оршон байдалда болоһон тушаа хөөрэхэдэнь, делегадууд, сессидэ уригдаһан бусад түлөөлэгшэд тон анхаралтайгаар шагнаба. Тэрэ олон асуудалнуудта харюу угэбэ.

Съездын делегат Д. О. Орбодиева Хурамхаанай совхозой, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ажалшадтай уулзажа, съездын, ниислэл Москвагай али олон һонинуудые мүн лэ хөөрэжэ үгэбэ.

Н. КОЗУЛИН.

ЗОНОЙ ҮҮСХЭЛ

КПСС-эй XXIII съезд болоно дүүрэбэ. Угаа гүнзэгы удха шанартайшье, олониитын ухаан бодол хүдэлгэмөөр, зүрхэ сэдьхэл татамааршье съезд болобо. Шэнэ табан жэлэй туршада хэхэ, бүтээхэ зорилгонууд эли тодоор тодорхойлогдобо. Табан жэлэй түсэбые бэелүүлхэ ехэ тэмсэлэй үедэ партийна организацинуудай үүргэ съездын документнүүд дотор тодорхойгоор элирхэйлэгдээ.

КПСС-эй XXIII съездэ партиин Центральна Комитедэй хэһэн тоосоото элидхэл дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «...Партийна организацинууд олониитын дунда ябуулдаг политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриингөө хэмжээе улам өөдэнь үргэхэ, шэнэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлые хүгжөөхэ, хүдэлмэришэд, колхозншууд, алба хаагшадай ажалай, ажаһуудалай эрхэ байдалые улам һайжаруулхын тула саг үргэлжын оролдолго гаргаха уялгатай».

Ажалшан бүхэнэй зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлые бадаруулхын, даажа ябаһан хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар, эрилтэ ехэтэйгээр хододоо хандадаг байхаар хүмүүжүүлхын тулада, үнэхөөрөөшье, эмхидхэлэй янза бүриин онол аргануудые хэрэглэхэ, таарамжатай зохид эрхэ байдал байгуулха хэрэгтэй болоно. Социалис мүрысөөн, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн, уялгануудые абалга, дүүргэлтын хойноһоо хиналта табилга, эрхимлэгшэдтэ магтаал соло дуудалга, урмашуулхы, гуримтайгаар ажалай түлөөһые зохёолго хүдэлмэришэдэй эдэбхи хэшээл улам дээшэлүүлхэ оншо арганууд болоно.

Зүгөөр эдэ бүгэдые хэрэглэхэлээ. гоё гоё үгэ хүүр хэлэлгээр, юрэнхы, ямаршье үндэһэ баримтагүй заабаришалгаар тэдэниие хүсэндэнь хүргэхэнь бэрхэтэй хаш. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ, бодотоор тэрэнээ бэелүүлхэ гээшэ тон шухала эрилтэ болоно. Нёдондо совхозой хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө эрхилхэдээ, тэрэнээ урмашуулхы удхатайгаар эмхидхэхэ гэжэ оролдоо һэмди. Тэрэл мүрысөөнэй гуримай ёһоор жэлэй эсэстэ һайн амжалта туйлаһан малшаднай 12 тугал, 83 хурьга нэмэлтэ түлбэридэ абаһан юм. Һара болон квартал бүхэнэй дүнгөөр түрүүлжэ гараһан гүүртэ, отара, бригада, отделенида дамжуулгын улаан вымпелнүүд, Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдажа байгаа.

Имагтал ган гасуурһаа болоно, тарян ажал дээрэ мүртэй һайн үрэ дүн туйлагдаагүй һэн. Тиигэжэ орооһо тарян, овоц, хартаабха, үбһэ, малай тэжээлэй таримал ногоо абаха түсэб, даабари дүүргэгдэжэ шадагдаагүй. Тиигэбэ ябашье, манай совхозойхид бага тэжээлтэйтээр үбэлжэлгын хаһые уттабашье, малшаднай хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр адууһа малаа һайнаар ондо эрүүлхэ тэмсэлдэ хам оролсоо һэн.

Энээнтэй хамта партком, совхозой дирекци болон профсоюзай рабочком 1966 оной социалис мүрысөөнэй гуримые шэнэдхэн зохёоһон, бүри урмашуулхы шэнжэтэй болгоһон байна. Тэрэнэй ушар удхые ажалшан бүхэндэ һайнаар ойлгуулхые оролдоһон, өөһэдөөшье тэрэ гуримай үндэһөөр хараалһан хэмжээ ябуулгануудаа заатагүй дүүргэхэ гэжэ хүсэлһэн байхабди.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарине амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө мүрысөө ажалшадай дунда эмхидхэхэдээ гансал материальна талаарнь урмашуулгые хараадаа абаагүй, мүн ажалай түрүүшүүлые магтан урмашуулха хэрэгтэ урданайхида орходоо нилээд анхарагдаа.

Жэшээнь, жэлэй дүнгөөр илан гараһан эгээл бэрхэ хоёр һаалишад Москвадахи Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ өөрэһөө ямаршье түлөөһэгүйгөөр ошожо хараха эрхэтэй, тиихэдэ гурбалахи һуури эзэлээшэнь хубсаһа угаадаг машинаар, дүрбэдэхинь—амаралтын гэртэ ошохо түлөөһэгүй путёвкоор шагнагдаха ушартай. Хоёр һарын дүнгөөр илажа гараһан арбаад түрүү малшад Улаан-Үдын театрнуудай али нэгэндэнь эльгээгдэжэ, тэндэ табигдажа байгаа шэнэ зүжэг, оперо гү, али балет хараха юм. Мартын 13-да эгээл һайн амжалта туйлаһан арбан һаалишад, үхэршаднай Ленинэй орденто гүрэнэй оперо, баледэй театрта табигдажа байһан оперо хараһан юм. Тиихэдэ гүүртэ бүхэндэ илаһан һаалишан вымпелдэ, мүнгэн шанда хүртэхэ, һү һаалгаар илажа гараһан гүүртэ гү, али отделени мүн лэ тус тустаа магтаал суудa хүртэхэ жэшээтэй. Иимэрхүү шэнжэтэй мүрысөөн хонишодой, залуу мал түлжөөдэг, үхэр, гахай шахан таргалуулдаг малшадай, механизатор болон луговодуудай дунда эмхидхэгдэнхэй. Зүгөөр тэдэнэй мүрысөөнэй гурим нэгэн адли бэшэ, ажалайнь эрхэ байдал, онсо илгаань хараада абтадаг. Энэшье мэдээжэ хэрэг ааб даа.

Ажалшадай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ хэрэгтэ харуулан ойлгуулха агитаци баһал туһалдаг. Хүн бүхэнэй, гүүртэ, отара, бригада, отделени бүхэнэй үйлэдбэриин даабари, продукци абалгада гаргашалагдаха мүнгэ зөөри болон бусад хэрэгсэл, продукциин түсэбтэ өөрынь үнэ сэн болон экономическа бусад дүнгүүд харуулан ойлгуулагдана. Жэшээнь, нэгэ үнеэнһээ удэр соо 100 грамм һү дутуу һаагаа һаа, совхоз бүхыдөө хэды шэнээн хохидолдо орохоб гэхэ мэтын ойлгуулхы удхатай уряа лозунг, плакат болон диаграммануудые олоной үзэмжэдэ харуулан табихада ашa туһань ехэ байдаг.

Ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхи хэшээл хүгжөөхэ асуудалда парткомой, партийна эхин организацинуудай анхарал оролдолгоёо гаргадаг болоһоной ашаар социалис мүрысөөнэй үрэ дүнгынь партиин XXIII съездын үгтамжада бэлдэжэ байһан үедэ эли тодоор харагдаба. Совхо... ажалшад хэзээ хэзээ... оролдосотойгоор, эдэбхи ... тэйгээр шэнэ табан жэлэй ... шын һаранuудта хүдэлөө...

Малай үбэлжэлгые угаа... тэжээлтэй уггаа һэмди га... лээ һэм. Тиигэбэ ябашье, юумэеэ алмаха, химгада... хажуугаар тэжээлээ зүбөөр ... луулжа, шанаржуулжа, ... лохоор арьбалжа малдаа эд... һэнэй ашаар үбэлэй хүйт... һадашье малаймнай ашаг ... заашье хороогүй, харин ... дээшэлээ гэлтэй. Хэлэһэн... римталхын тулада нэгэ хэ... шээ дурдаһуу. Һү гүрэндэ ... даха нэгэдэхи кварталай ... мартын 8-да дүүргээд, т... гадуур 863 центнер һү т... гаабди. Һүнэй оросо нёдо... түрүүшын кварталтай с... болоо һаа, энэ жэлдэ хоёр ... шахуу ехэ болоод байна. Ма... хагшадай амжалта бид гэм... релиин 1-нэй байдалаар мя... рэндэ бэлдхэхэ хахад жэл... сэб 128 процент дүүргэгдэ... Үндэгэ тушааха гурба һар... сэб мүн үлүүлэгдээ. Урдань ... рай тарилгада хэрэглэгдэхэ ... торнууд болон бусад машин... сэгүүдээ таряалан дээрээ ... гаратараа заһадаг бэлэйбди... рин мүнөө механизаторн... хабарай полевой хүдэлм... мүнөөдэршье орогты гээ һа... лэн болонхой. Сабшалан һ... руулха хүдэлмэридэ урдан... һаа эмхитэйгээр эхи таб... хай.

Түл абалгашье яһала ур... тай. Совхозоймнай олонхи ... шод хурьга абаха жэлайнгаа ... бари үлүүлэнхэй. Коммун... Ш. Будаев, Ш. Пурбуев, Х. ... мов болон бусад зуун эхэ ... бүриһөө 80—90 хурьга ... бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ ... на. Һураггүй олон тугал ...

Ажалшадай эдэбхи үүс... дүлэтэ хүсые толгойлон уд... жа, тэрэниие шэнэ табан ... түсэбые амжалтатайгаар дүү... хэрэгтэ бүрин зорюулхые хүс... ди, саашадаашье оролдохо...

К. ЖАЛСАРА...
Хориин аймагай Хүр... совхозой парткомой секре...

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

„ХЭРБЭЭ НЭРЭШНИ КОММУНИСТ ҺАА...“

Иимэ гаршаг доро Сэлэнгын аймагай «УЛААН СЭЛЭНГЭ» газетэ өөрынгөө хуудаһанууд дээрэ Сэлэнгын совхозой Ехэ Сагаанай һүнэй фермын дэргэдэхи партийна бүлэгэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолон харуулба. Энэ бүлэг 1963 ондо анха түрүүшынхеэ байгуулагдаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо тус бүлэгые мэнэ һая Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан һаалишан Долгоржап Дарижаповна Данзанова ходо хүтэлбэрилдэг.

Тус бүлэгэй дүй дүршэлые харуулхадаа, илангаяа коммунистнуудай өөһэдынь үльгэр жэшээтэ ажалые, фермын хэрэг үйлын түлөө коммунист бүхэнэй харюусалгатай байдагые, коммунистнуудай эгээл хүшэр газарта хүдэлдэгые баримталан харуулжа шадаа.

Үйлэдбэриин хэрэгтэ партийна нүлөөнэй аша туһын ехэ байһыень тоо, баримтануудаар гэршэлэн, ойлгосотой зохидоор бэшэгдээ. Һаалиин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һууриие ходо эзэлдэг, коммунис ажалай фермэ гэһэн нэрэ хүндэеэ дээрэ үргэн ябадаг.

ЭКОНОМИСТ—АГИТАТОР

КПСС-эй XXIII съездын түүхэтэ Директивэнүүдэй удхые, тэндэ табигдаһан зорилгонуудые ажалшан зондо тайлбарилан ойлгуулха гээшэ агитатор бүхэнэй харюусалгатай, хүндэтэйшье уялга бшуу. Мүнөө хаа хаанагүй олониитын дунда агитаторнууд хэдэн зуугаадаараа гаранхай, энэ ниитынгээ даабариие дүүргэжэ байна. Тэдэнэй нэгэн Улаан-Үдын аймагай Сотниковой гахай шахадаг совхозой экономист, коммунист Шойбон Цыдендоржиевич Цырендоржиев болоно. Энэ агитаторай өөрынгөө участогта ошожо, гахайшадтай ямар гуримтайгаар хөөрэлдөө хэдэг дүй дүршэлыень һонирхолтой зохидоор найруулһан корреспонденциие «КОММУНИЗМЫН ТУЯА» газетэ толилбо.

Агитатор нүхэр Цырендоржиев хөөрэлдөө хэхэдээ, өөһэдынгөө байдал дээрэһээ бодото жэшээнүүдые шадамараар хэрэглэдэг. Тэрэ дүршэлынь өөһэд хоорондын нүхэрэй ёһоной хөөрэлдөө үүсхэдэг, хүнүүд һонин дурадхал, һанамжануудые оруулдаг, ажал хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые элирхэйлдэг.

ШИИДХЭХЫ УЧАСТОГУУДТА—КОММУНИСТНАР

Захааминай аймагай «Коммунизм» колхоз мал ажалаар аймаг соогоо эгээл томо артель юм. Ганса үхэрэй тоо толгой эндэ 6,5 мянга шахуу болодог. Тиимэһээ тус колхозой партком хадаа мал ажалай тон харюусалгатай участогуудта партийна нүлөө бэхижүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргадаг байна. Партийна организациин бүридэлдэородог бүхы коммунистнуудай 60 гаран процентнь мүнөө малшадаар хүдэлнэ. Томо бүхы гүүртэнүүдыень коммунистнууд хүтэлбэрилдэг.

Коммунистнуудые шиидхэхы участогуудта хубаарилан табиха дүй дүршэл тухайгаа, тэдэнэй түрүү үүргэеэ яажа бэелүүлдэг тухай тус колхозой парткомой секретарь нүхэр Бадмаев аймагайнгаа «АЖАЛАЙ ТУГ» газетэдэ бэшэжэ, уншагшадые һонирхуулба.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ДУШАНБЕ. Таджигай хүдөө ажахын институт республикын эгээн лэ үнинэй һуралсалай газар юм. Гуша гаран жэлэй турша соо энэ институт 4 мянга гаран агроном, инженер-механик, зоотехнигүүд, ветеринарна врачнууд, инженер-гидромелиораторнууд болон бусадые бэлэдхэжэ гаргаа. Зураг дээрэ: хлопогой плантацинуудые машинын хүсөөр уһалалгые бэелүүлдэг македэй дэргэдэ студентнүүд хэшээл хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЧЕЛЯБИНСКА ОБЛАСТЬ. Ажал научна ёһоор эмхидхэлгэдэ Троицко станок бүтээлгын заводто ехэ анхарал хандуулагдадаг. Мүнөө эндэ түбэй диспетчерскэ пульт байгуулагдажа байнхай. Эндэһээ предприятиин 80 участогай хүдэлмэриие хинажа байха аргатай болохо. Зураг дээрэ: түбэй диспетчерскэ пульт.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭДЭБХИТЭЙ АГИТАТОР

Колхозой главна зоот... гээр хүдэлхэ гээшэ тиимэ ... хөрэг бэшэ гэжэ мэдээжэ. ... хэдэ манай XX партсъезды... рэмжэтэ артель малаар ... Малшад хэдэн олон о... гүүртэ, фермэ, бригада б... хубаардаг ха юм даа. Ин... рээ энэ ахалагша мэргэжэл... хүдэлмэри түхэреэн сүүдх... шье хээ һаа, барагда... бэшэ гэжэ хэлэхэдэ үлүү ... мэнэ огто үгы.

Хэды тиимэ байбашье ... манай колхозой главна зоот... коммунист Дмитрий Дылым... Базаров «хүдэлмэридөө ... данхайб» гэжэ заяандаашье ... лэдэггүй, ябаһан лэ газ... малшадта холо, ойрын, ... шын, шэнэ һонинуудые о... жотой зохидоор хөөрэжэ, ... тэһээ шухала материалнуу... уншажа үгэдэг эгээл эдэб... агитаторнай гээшэ.

Эгээ мүнөө Дмитрий Ды... .кович КПСС-эй XXIII съе... түүхэтэ документнүүдэй ... удхые малшадта тайлба... ойлгуулжа ябадаг. Жэшээнь... нэ, һая Хаягай һаалиин ф... дээрэ ябахадаа, эндэхи ... шадта партиин XXIII съе... хүн зоной һуудал байдал һа... руулха, энхэ тэниглэн ажа... гаха талаар ямар хэмжээнү... хараалһан тухай, түсэбтэ ... жэлэй туршада юун хэ... байһан тухай хөөрэжэ ... Малшад агитаторай хөөрөө ... анхаралтайгаар шагнаба. ... лээрнь олон асуудалнуудые ... ража, һаналаа ханаба.

Нүхэр Базаров хөөрэлд... ажалшадай, коллективүүдэ... дэлмэритэй холбоотойгоор ... гэргэхые оролдохо зуураа, ... уялга абхуулдаг, түрүү ... дүршэлые халан абалсуу... хүсэдэг мэргэжэлтэ.

С. БИЛИКТУЕВ.
Сэлэнгын аймаг.

ДОНДОК БРИГАДИР

Һайн хүн тухай домог

Үнихэнэй харалсаагүй ябаад, нэгэтэ уулзашахадашни һонин шэнги: урдашни таниха ніоур, сэлмэг шарайнь энеэбхилэн байха. Баяр! Ондоо юун гэхэбши даа. Гар гараа барисалдахаш. Хөөрэлдэхэш. Теэд энэ үдэр хамаг һанаһан юумэеэ хөөрэлдэхэ гэхэдэмнай сүлөө байбагүй. Дондок Хубраковичай ниимэ суглаанда ойро һаядаа ерээгүй байһан аад, ехэл һонирхоһон янзатай һууна Би хажуудань байгаад, элдэб бодолдо абтанаб.

...Бидэнэр баганууд даа, үнөө һургуулинда һуража ябаабди. Зунай амаралта болохо. Тиихэдэнь «хаана ажаллаха гээшэбибди» гэлсэгшэ һэмди. «Дондок бригадиртайл» (тиигэжэ хэлсэдэг байгаа) уулзашоол һаамнай, ажал олдодог лэ байгаа. Үбһэндэ гаралгана болоходо, дуратай һайн моридые барижа үгөөд, бухал шэрүүлхэ даа. Гар хажуур барюулаад, булан тохой һудалуулха. Олоороо хүхижэ ябахадаа энээндэнь баярлажа байһабди. Дондок бригадир аргатай. Хүнэй зангые ойлгожо ядахагүй. Ажал хэхэ дурагүйшье хүнүүд Дондок бригадирай үгэдэ орошодог һэн. Теэд һургуулиин үхибүүдэй зангынь баһал нэгэ ондоо байха. Үбһэндэ ябалсажа байгаад, уһанай эрье заншахаш. Загаһа барихабди. Бригадирнай номгон даруу загаа гаргаад байбал, «хадаһантнай алим бэ?» гэхэ. Үгы гэбэл, һайса гашайдуулдаг һэн бэлэйбди.

Нэгэтэ үбһэ сабшалгын гал түлэг ябажа байхада, бидэ хэдэн хүбүүд хажуурнуудаа бургааһан соо нюужархёод, зайшабабди. Уһанай эрье дээрэ Рэнсэн Самиил хоёрой бөгтэржэ хэбтэшоод, загаһа һуулижа байтар, Дондок бригадирнай дошхон зээрдэ морёо унажархинхай, хажуудамнай гэнсэта ерэод, һаахалзуулжа харагдаба:

— Та-анад яажа байнат. Һараахайл гэлдэхэт. Уһанай «хорхой» түүжэ ябахат. Ажалай саг... Тиигэжэ болодог юм гү, аа?—гээд бригадирнай сухалдаба. —Баригты хажуураа, үгы һаа. энээхэн тохойе һүниндөө шудархат!

Байжа ядан, хойто хүл дээрээ дэбин соройжо байһан зээрдэ моринийнь жолоогоо һуладхахынь тэндэ урагшаа даб һүрэн, шугын саагуур хэргодошобо. Хайшан гээд энэ үдэр ажалаһан юмбибди, булта нормоёо «халяажархиһан» байгаабди. Үдэшэлэн бригадирнай дансала урдаа дэлгээд:

— Ёһотойл ажалнад, наһатайнуудда булигдаагүй!—гээд бидэниие магтаба. Зоной дунда ингэжэ хэлүүлхэдээ урмашаабди. Нимэл бригадиртай ябагша һэмди. Дондок бригадирай зарьмдаа бидэниие ямараарньшье баданаа һаань, гомдожо абаха хүн байгаагүй. Өөрөөшье хорогүй һэн даа.

Тэрэнһээ хойшо олон жэл үнгэрөө. Дондок бригадирнай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсажа, хэдэн жэлдэ ябажа ерэбэ. Тиигээд дахин Обоотынгоо бригадые даажа абаһан юм. Дондок бригадирайл хүдэлжэ байхада, энэ бригада суурхадаг бэлэй. Дайнай хойто жэлнүүд ямар хүндэ хүшэр байгааб: гараар хэгдэхэ ажал захагүй, техникээр хүсэлхэ юумэн үгы даа. Газар хахалха болоходо, хорин гушан морин анзаһа табяагүйдэ аргагүй. Ажалша гартан үсөөн. Тэрэ үедэ артелиин хамаг хүсэниинь эхэнэрнүүд байгша бэлэй. Иимэл сагта Дондок бригадираар ажаллаа.

Магад, мүнөө болоһон хойно энээниие дурдалтаһшье бэшэ байгаа аалам. Яахабши! Дондок Хубракович наһаараа бригадир ябаһан хүн. Ехэ дайнай урда үеһөө эхилээд, хорёод жэлдэ полевой бригадада ажаллаһан хүнэй ябадалые домоглон һанахада муу байха аал! Һайн хүн һанаанһаа хэзээдэшье гарадаггүй.

Хожомынь һурагшалхадамнн, Дондок Хубракович хонишодой бригадир болоһон байба. Ажалынь урдынхиһаа ондоо болоо юм бээ, тиигээшье һаа—бригадир! Хоёр — гурбан жэл үнгэрөө гээшэ ха, тэрэниие Баян Дэлгэрэй адагта харажархибаб. Зунай аяма халуун саг. Дондок бригадир толгойгоо нарһанһаа халхалаа юм гү. гарайгаа эршуулаар тойруулжа уяжархиһан, намагай үдхэн ногоон соогуур алхалжа ябаба. Урдань мүнөөхэн бодхогдоһон данхагар томо һүрнүүд. Мэдэжэ ядалтай бэшэ, энэнь Дондок Хубраковичай даадаг отарын хониндто бэлдэгдэжэ абтаһан. Хонишодой ажал нимэл болоо ха юм. Өөһэдөө үбһэ тэжээлээ бэлдэхэ. Урдань хайшан гээд байгша һэм: Дондок бригадир һайса мэдэдэг. Мүнөө Бургалтайн голой хэдэн зуугаад гектар сабшалангые малшад лэ хубаарилжа, тааруу һайн саг соонь хуряажа абана. Тэрэнһээ Дондок Хубраковичай огарада гушан гектарынь хүртэдэг. Бригададань үбһэ хуряажа абаха зэр зэмсэгүүд бии. Тэдэнээ шадамараар хэрэглэжэ байгаад, хүдэлмэреэ нэгэ сагта оншотоіхоноор бүтээнэ.

Ингэжэл Дондок Хубракович Цыденжапов һүүлшын арбаад жэлэй туршада хонин ажал дээрэ хүдэлжэ ябадаг. Тэрэнэй хүтэлдэг бригадын хэһэн, бүтээһэн ажал ехэ. Абтаһан нооһониинь хэды олон центнер болоһон байхаб! Гансахан нёдондо 600 эхэ хонинһоо дунда зэргээр 3 килограмм нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушаагаа. Энээнһээ хэды ехэ олзо ниитын жасада орооб даа. Һайнаар лэ ажаллаһан хадань, «Мир» колхозойнь правлени Дондок Хубракович Цыденжаповые республикын малшадай зүблөөндэ хабаадахые эльгээгээ.

...Суглаанда һууһан Дондок Хубраковичай сэдьхэлынь хананги. Трибуна дээрэһээ хүнүүдэй үгэ хэлэжэ байхые хараад, баясана хэбэртэй. «Одоошье би тэндэ гараад, ажал тухайгаа хөөрэжэрхи һайб» гэжэ бодоошье ёһотой. Хэлэхэ, хөөрэхэ юумэн тэрээндэ бии даа. Дондок бригадир мүнөө жэлдэ 577 эхэ хони хаража байдаг. Январь һараһаа хойшо 530 гаран хурьга абаа. Зуун эхэ хонин бүриһөө 93! Амжалтань һайн ааб даа. «Хурьгадһаа байха, нооһо абаха түсэбөөшье дүүргэхэб» гэжэ тэрэ хөөрэнэ һэн.

Дондок бригадирай ажаллажа байһан бригада тухай һанаа зобохо юун байхаб! Үбһэн бии. Үнгэрһэн зун 30 гектар сабшалангһаань 500 центнер үбһэ сомогдожо абтаа һэн.. Хурьгатань һайхан үбһэн бэлдэгдэжэ эдюулэгдэжэ байна. Теэд ганса үбһэн бэшэ, өөһэдынгөө хүсөөр эндэхи хонишод 940 центнер зелёнко, 240 центнер горохон һолоомо зөөжэ абаа һэн. Энэнь бэлдэһэн үбһыень мүнөө үбэлдөө хэды арьбалааб! Тэрэнэй бригадада магтагдахаар хүнүүдшье бии. Дондок Хубраковичай һамганиинь—Дычин Цыренжапова. Бригадирай «баруун гарай» хүнүүд Баинов Санжижаб һамгантаяа байна. Бултал нэгэ зорилго: олон хурьга абаха, нооһо ехээр хайшалха гэһэн уялга дүүргэжэ байһан хүнүүд.

Дондок Хубраковичай хүтэлбэрилдэг бригада энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха гэжэ шиидээд, «Мир» колхозойнгоо бүхы хонишодые мүрысөөндэ уриһан байба. Дондок бригадирай хүтэлдэг бригада ганса колхоз соогоо бэшэ, харин Зэдынгээ аймаг дотор суурхажа магад. Амжалта туйлажал үзэгты. Ондоо юун гэхэбши!

Т. ГАРМАЕВ.

В. И. Ленинэй түрэһэн үдэрые угтуулан

ХҮНҮҮД ЛЕНИНДЭ ОШОНО

1936 оной май 15-най «Правда» газетые дэлгэжэ хараһан хүнүүд правительствын мэдээсэл уншаһан байха. Маркс—Энгельс—Ленинэй институдай дэргэдэ В. И. Ленинэй музей нээхэ тухай шиидхэбэри абтаба гэжэ энэ үдэр тэндэ тунхаглагдаһан. Иимэ музейе нээлгэ бүгэдэ арадай һайндэр боложо үнгэрөө, түрүүшынь үдэр 12 мянган хүн орожо хараа гээд үглөөдэрынь газетэнүүдтэ бэшэгдээ һэн.

Энэ музейдэ орожо хараһан Надежда Константиновна Крупская Харьковай хүдэлмэришэдтэй золгоод, өөрөөшье обёоронгүй экскурсоводынь болошоһон тухайдаа хөөрэбэ.

Тэрэ гэһээр гушан жэл үнгэрөө. Понедельнигһээ бэшэ үдэрнүүдтэ эндэ хүнүүд орожол, орожол байдаг...

Хабарай сагтахи ажалай нэгэ үдэр музейн залнууд соогуур ябахадаа, экскурсоводуудай хөөрөө шагнажа байһан найман бүлэг хүнүүдые хараа һэм. Вестибюльдэнь үшөө хэдэн бүлэг хүнүүд хүлеэжэ байба: экскурсоводууд дуталдаа ха. Һүүлэй үедэ жэл бүри миллион шахад зон эндэ орожо харана гээд, музейн директор Филипп Долгих намда хөөрэбэ. 30 жэлэй турша соо 27 миллион хүн эндэ ороһон байна.

Ленинэй эдир залуу наһанайнь ажабайдалые харуулһан түрүүшынь залда дундуур наһанай бүлэг һурагшадтай хамта оролсобоб. Тэдэнэй зариман урдань эндэ орожо үзэһэн байба. Яахадааб гэхэдэ, энэ зал соо тэдэниие пионерскэ эмхидэ абаһан байгаа ха юм: Москвада тиимэл заншалтай. Гэбэшье экскурсоводой хөөрөө тэдэнэр бултадаа анхаралтайгаар шагнана. Бишыхан Володя Ульяновай (энэ—Ленинэй өөрынь обог) имагтал «таба» сэтгэлтэтэйгээр һуралаг байһыень үхибүүд ном сударһаа мэдэжэ абанхай ааб даа. Ленинэй эдир бага үхибүүн ябахадаа, айхабтар шадабаритай, ажалша бэрхэ байһые гэршэлһэн гимназиинь табелиие эндэ харабад. Теэд эхэдээ, өөрынгөө гэр бүлынхидтэ Володиин айхабтар дуратай, энхэргэн байһан тухай хөөрөөе шагнахадаа, үхибүүд гэнтэ шэмээгүй болошо, анхаралтайгаар шагнанад.

Ленинэй революционно тэмсэлэй эхиие, хаанта засаг унагааха зорилготой олониитын революционно хүдэлөөнэй эхиие харуулһан бусад залнуудтань экскурсантнуудороно. Казаниин университедэй студентнэрэй революционно кружогуудта юридическэ факультедэй студент Ульяновай хабаадалсаһые, бусадтай хамта студентнэрэй нюуса суглаа хэдэг байһые, анха түрүүн хайшан гээд тушаагдаһыень экспонадууд тайлбарилжа үгэнэ.

Энэ хадаа революционерэй ажабайдалайнь эхин байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо Ульяновай ажаябадал олониитын, революционно ехэ үйлэ хэрэгүүдтэй таһаршагүй холбоотой юм. Философ, политик, журналист хүн байгаа. Ленинэй түрүүшынь зохёолнуудай нэгэн—«Таряашадай байдалдахи ажахын шэнэ хүдэлөөн» гэжэ зохёол болоно. Ленинэй 23 наһатайдаа хүсэд бэежэһэн марксист-революционер ябаһыень энэ зохёол, мүн бусад экспонадууд гэршэлнэ.

Ленинэй гаталһан замые шэнжэлэн харанабди. Ямар бэрхэтэй, орёо хүшэр ажаябадал бэ! Нюуса хүдэлмэри, сүлэлгэ, түрмэ, мүн хаа хаанагүй хэгдэһэн тэмсэл—эдэ бүгэдэ энэ музей соо харуулагданхай. Теэд эдэнь имагтал хүнэй нюдэндэ харагдажа байһан үнгэнь гээшэ. Эдэ экспонадуудые харахада онсо илгардаг гол зүйлынь гэхэдэ,—тэрэнэй баратдашагүй ехэ оптимизм, бата хүсэл зориг, арад зондо этигэл, дайсадта эбсэшэгүй эсэргүү байдаг ябадал, үнэн сэхэ сэдьхэл болоно.

Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой 1970 ондо гүйсэхэнь. Энэ бүхэли зуун жэлэй амисхаал музейн залнууд дотор үзэгдэнэ. Ородой түрүүшын революциин тэмсэлтэ хатуу үдэрнүүдые харуулһан зал. Россида болоһон событинуудай дэлхэйн революционно хүдэлөөндэ ямараар нүлөөлһэн тухай харуулһан нэгэн онсо өөрэ карта эндэ үлгөөтэй. Франци: хүдэлмэришэдэй стачкануудые тэмдэглэһэн олон улаан түүдэгүүдээр Парижж хүреэлэгдэнхэй. Сан-Францискода болоһон стачканууд харуулагдана. Алжир, Триполи, Египедтэ — национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түрүүшын сууряанууд. Эдэ бүгэдэ хахад зуун жэлэй саана тохёолдоһон үйлэ хэрэгүүд. Мүнөө Африкада бэеэ дааһан байдалтай гуша гаран гүрэн тогтонхой.

Ондоо залдахи таһалга соо эһэн болоһон бишыхан котелок, түмэр гүсэ ута һургаагта үлгэгдэнхэй. Тээ доронь һүхэ хэбтэнэ. 1917 оной октябриин урда тээ Петроград шадар балгааһан соо хоргодожо байха үедөө Ленин эдэниие хэрэглэһэн юм. Тээ саана—блокнодойнь хоёр хуудаһан. Буһалгаа хэхэ тухай Коммунис партиин ЦК-гай резолюциин текстые Владимир Ильич өөрынгөө гараар эдэ хуудаһанууд дээрэ бэшэһэн байгаа. Ленинэй байрлаһан балгааһан сооһоо олдоһон зүйлнүүд тус музейн шухаг экспонадууд болонхой. Эдэниие наринаар хадагалжа байһан Петроградай хүдэлмэришэд 30-аад онуудай үеэр гүрэнэй хадагаламжада үгөө бэлэй. Нэгэ бага саашалхадаа, домог суута «Аврора» крейсерэй дүрые харанабди. Тэрээн дээрэхи ехэ буунуудай нэерээн Совет засагай мүндэлһэн тухай соносхоо бэлэй. Нева мүрэнэй эрье шадар мүнхэдөө зогсодог крейсерэй үнэнтэ иллюминатор онгосын дүрэгэй заргалүүлжэ табигданхай. Жэл урда тээ музейдэ ороходоо, «Аврорын» мүнөөнэй командын нэгэ залуу морягай энэ иллюминатор асархыень хараа һэм. Тиихэдэ морягһаа иигэжэ асуубаб:

—Таниие хэн урижа ерүүлээб?

— Хэншье уряагүй. Команда намайе Ленинда эльгээгээ,— гэжэ тэрэ гайхангяар харюусаба...

Нээрээл иишэ Ленинда ерэдэг. Ленинэй хүдөлмэрилдэг кабинет—Кремльдэхи кабинедэйнь тон адлихан буулгабари эндэ бии.

Ленин энэ кабинет соо хүдэлмэрилхэ үедөө Россие электрификацилха тухай бодомжолһон юм. Тиимэһээ Герберт Уэлс Ленинии Кремлиин «һанаашалагша» гэжэ нэрлэһэн байгаа. Советскэ Союзай эгээл ехэ электростанцинуудай нэгэн, агуу багшын нэрээр нэрлэгдэһэн Волгын гидростанциин дүрэ хажуудань табигданхай. Ленин тэрэ кабинет соо ажаллажа һуухадаа, ороной хүдөө ажахые 100 мянган тракторааб хангаха тухай бодомжолһон. Тиин мүнөө колхоз, совхозуудай таряалан дээрэ нэгэ миллион 500 мянга үлүүтэй тракторнууд хүдэлдэг. Ойрын табан жэл соо промышленностимнай 1790 мянган трактор бүтээн гаргаха юм.

Залай хоорондуур гараһан ута коридорой нүгөө захада «Роллс-Ройс» маркын автомобиль табигданхай. 1921—1922 онуудта тэрэ машинаар Ленин ябадаг һэн. Харин совет заводууд гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 580 мянга үлүүтэй ашаанай, хүнгэн автомобильнүүдые бүтээн гаргаа.

Мүнөө үе сагые харуулһан мемориальна зүйлнүүдые һонирхон харанабди. Нариихан хилэн захатай жиирэй пальто эндэ байна. 1918 оной зунай нэгэ үдэр Михельсоной заводой хашаа соо харата муухайгаар буудуулха үедөө Ленин энэ пальто үмдэжэ ябаһан юм. Зүүн хамсы дээрэнь һомоной зайраһан тэмдэгтэй. Тэрэ хахархайнь Владимир Ильичэй наһанайнь нүхэрэй гараар хүбэрдэгдэнхэй. Ленин эдэгэһэншье хойноо энэ пальтогоо үмдөөд ябадаг байгаа... 1922 ондо врачнуудай гаргажа абаһан һомон мүн лэ эндэ табигданхай.

Энэ ехэ зал соо хараһан үзэһэнөө хөөрэжэ барахын аргагүй. Эндэ 10 мянган зүйлнүүд табигданхай. Агууехэ үе саг, дэлхэйе хэдэнтэ доһолгоһон үйлэ хэрэгүүд манай урда харагдана...

Траурай залда оробобди. Үнөөхи танил бүлэг һурагшадые дахин харабаб. Тэдэнэр музей доторхи зүйлнүүдые шэмээгүйгөөр зогсон харанад. «Хүүгэдэй хани» гэһэн билетые һаял хараһанаа һананаб. Тэрэ билет 1923 оной декабриин 5-да Владимир Ильичтэ үгтэһэн юм. Тэрэниие өөрынь байгуулһан бүлгэм барюулһан байгаа. Мүн лэ Ленинэй гараа табиһан «Үхибүүдые хамгаалха совет байгуулха тухай декредые» эндэ харааб. Ургажа ябаа эдир залуу үетэниие аюултай үедэ хамгаалха уялганууддай революционно засаг түрэдэ хамаатай байһан тухай тэрээн соо бэшэгдэнхэй. Хүүгэдые хамгаалха совет ехэ засагтай байһан гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Үшөө нэгэ залда орожо харабабди. Улаан хюуранuудаар бүрхөөгдэһэн айхабтар томо глобус эндэ табигданхай. Ленинэй үзэл бодолой хайшан гээд дэлхэйдэ дэлгэрһэн тухай тэрэ гэршэлжэ үгэнэ. Оюун һайхан бодолто багшын зохёолнууд СССР-эй 64 үндэһэ яһатан арадуудай хэлэн дээрэ 328.464.000 хэһэгээр хэблэгдэнхэй. ЮНЕСКО-гой мэдээсэлэй ёһоор, оршуулагдаһан номуудай дунда Ленинэй номууд нэгэдэхи һуури эзэлдэг байна.

...Музейһээ гарабаб. Апрель һарын игаабари дулаан наран доро үргэнөөр сэлигдэһэн үүдээрнь улад зон орожол, орожол байгаа һэн. Тэдэнэй дунда һурагшад, студентнэр, мүн һаяхан халаанаа дүүргэһэн хүдэлмэришэд, Совет Армиин солдадууд болон офицернүүд бии. Ороной ниислэлдэ ерэһэн олон тоото айлшадшье эндэ бии. Тэдэнэр хэзээшье бусаха һаа, Ленинда «хүрэнгүйгөөр» мордохо аргагүй байна бшуу. Олохон хүн музейн залнууд соогуур ябажа гараһанай һүүлээр Улаан талмай тээшэ, Ильичэй мавзолейдэ ошожо, хүн түрэлтэнэй һайн һайхан ерээдүйе зааһан агуу сэсэн вождиие хүндэлхэеэ ошоно.

Михаил АМЕТИСТОВ.
(АПН).

МОСКВА. В. И. Ленинэй мавзолей. ТАСС-ай фотохронико.

Алексей БАДАЕВ

ЭХЭ ОРОНОЙМ ЕХЭ ХАБАР

Уршагта дайсадтал үбэлнай хабартай тулалдаад,
Урихан һэбшээндэ диилдээ хорон жабар.
Жаргалай һүлдэ мэтээр уряалан мандабал даа.
Жаран зургаадахи оной жабхаланта хабар.
Хабар алхална ээзн ёһоор, нүхэр, ши алхала —
Хамаагүй, хатана бээз шагайсаа энэ шабар.
Дуураһан сэдьхэлнай дуранай элшэдэ халан,
Дуулаха дуран хүрэнэ шам тухай, хабар.
Бээрэһэн газар наран дор нюргаяа тодоо —
Бэлдэнэ хаш эртээнһээ асари ехэ ажалдаа.
Энэ хабар бусад хабарнуудһаа нэгэл ондоо —
Эхэ орон угтаба партиингаа съезд-хуралдаа.
Тэрэнги—хабараймнай сэнхир хүхэ дүлэн —
Түймэрлэбэ ойдо. Ургынууд гараа һарбайгаа
Байгаали иигэжэ түүхэтэ съездээ хүндэлэн,
Баглаа сэсэгүүдээ урдань дэлгээжэ байгаа
Хорин гурбадахи съезд — оронойм ехэ Хабар —
Коммунизмда зориһон замаймнай шэнэ шата.

Хоёр зуун миллион хүнүүдэй шадал хаба
Хэрэг үйлэ соонь бадараад, илагдашагүй бата.
Хэһэн бүтээһэмнай, харагты, хэды һайхам!
Ильичын знезбхилгээр арюудхагдаа юм байдал.
Коммунистнуудһаа зоригтой, бэлигтэй хэн
байхаб?!
Коммунистнуудай съезд — бүгэдын хүсэл найдал.
Хүнүүдэй эрхимүүд Кремлиин ордондо бараалхан,
Хүгжэлтэ, илалтын саашанхи замые хараалбал.
Эхэ оронойм ехэ Хабарай урэ дүнгэй түлөө!
Энэ юртэмсэ дээрэ эб найрамдалай түлөө!
Сэсэн шиидхэбэриинь угтабал хото, хүдөө,
Сэсэгтэл һалбэрхыень юрөөнэл хэтэ мүнхэдөө.
Домог болошо суурхаһан долоон жэлэй
үргэлжэлэл
Дорюун алхасата баатар шэнэ табан жэл.
Хабар алхална — Эхэ оронойм ехэ Хабар—
Хамаг зондоо асархаяа дэлгэр баян намар.
Холын хараата шэглэлтэй, бэрхэ шадамар
Хорин гурбадахи, хорин гурбадахи съезд!

А ЖАҺУУДАЛАЙ ХАНГАМЖА гэжэ аржытар бэшээтэй бүхөөгтэй машина Далахай тосхоной үйлсэдэ бии болобо. Тиигээд тосхоной дундахи талмай дээрэ ошожо зогсомсоорнь энэшье, тэрэшье гэрһээ хүгшэд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд талмай руу субажа захална.

Закаменскын ажаһуудалай хангамжын комбинадайхид тусхай машинаар ябажа, хүдөө ажалшад—малшад, таряашадай эрилтэ хангажа, зонһоо захил абажа байдаг. Айлшад эд бараагаа, тоног зэмсэгүүдээ, хошон зугаагаа дэлгээжэ: «Юу абахабта, юу захихабта—танай дуран», «Яарагты, тэрэгүйдөө һула һалахаг!» гэлдэжэ байгаад зониие шогтой хүхюутэйгээр угтана. Уран оёдолшон гэжэ аймаг соогоо үнсхэнэй тоологдодог болоһон Дари Будаева шэнэ платц, джемпер, хүүртиг юу хээ гаргажа, хүнүүдтэ дурадхана, элдэб зүбшөөл, заабари үгэнэ. Тиигэжэ байтараа нэгэ юумэ һанаандаа оруулжа, гансата бодолгото болон зогсошоно (энэ зураг дээрэ эгээ наада захадань байна). «Юун болобо, харгыдаа юумэеэ мартаба гээшэ гүт?» гэжэ хүнүүдэй һанаагаа зобоходо энээдэ алдажа: «Үгы даа, тоншье өөрын хэрэг. Энэ хойто гүүртэдэ ажалладаг нэгэ залуу басаганда пальтогой сагаан һудалтай хара драп бүд дурадхахаяа яагаа гээшэбиб гэжэ гэмшэжэ байнаб даа. Тиимэ бүд комбинадтамнай срээд байгаа юм,—гэнэ.— Зүб лэ даа, сагаахан шарайтай, тэрэ драп эгээл зохихо байна. Бэеынь хэмжүүр абтанхай. Оёод лэ хүрэжэ ерэхэб. Эгээ һанаандань таараагүй болбоглынь худалдахадашье наймаан боложо ядахагүй» гэжэ ДАРИ АЮШЕЕВНА шиидэнэ.

ДАРИ БУДАЕВА промкомбинадай оёлгын мастерскойдо хүдэлжэ захалһаар хорёод жэл боложо байнхай. Мастерской соогоо һуугаадшье оёлгоёо хэжэ байгаа һаа, ехэл ажалтай, хэрэгтэй хүн байһан аад, хүдөөгөөр ябажа байна ха юм. Ушар юуб гэхэдэ, ажаһуудалай хангамжын тусхай бригада хүдөөгөөр ябуулха болоходоо, эгээл дүршэлтэй, мэргэжэлтэй хүнүүдые табиха хэрэг гаража, энэ бригадада ябалсахыень Дари Аюшеевнада дурадхагдаһан байна. Элдэб хубсаһа оёхо захил ажалшадһаа абахын тулада һайн мэргэжэлтэй, найдамтай хүниие табягүйдэ аргагүй бшуу. Энэ уялгаяа нүхэр Будаева һайнаар дүүргэжэ, олохон малшад, механизаторнуудые һанаандаа таараһан хубсаһатай болгоһон байха.

«ЮУ ЗАХИХАБТА?»

РЕПОРТАЖ

— Манай малшад, илангаяа залуушуул, шэнэ шэнэ модын хубсаһа—костюм, пальто, плати, сабхи гэхэ мэтые оюулха дуратай болошонхой. Тиихэдээ заатал һаа үнэтэй сэнтэй һайн эд гэхээ болижо, хүнгэншэг сэнтэй аад, бэедээ тааруу, шэнэ түхэлэй хубсаһанда дуратай,—гэжэ Дари Аюшеевна хөөрэнэ. — Тиимэ хадань наймаанда гүйсэтэй зарим хубсаһа промкомбинадтаа оёод, хүдөөгөөр абажа ябадаг болонхойбди.

Энэ үедэ сабхишан Мария Адамовна Гинкель, часы заһадаг мастер (мүн машинын жолоошон) Иван Ильич Злыгостьев гэгшэд баһал сүлөөгүй, өөһэдынгөө абажа ябаһан хром сабхишье дурадхажа, захилшье абажа байна.

Үдэшэ оройхон болотор машина тосхоной дунда зогсожо, яһалашье зон харгылаа, олоншье хэрэг бүтөө. Аймагайнгаа дээдэ талын колхозуудта 4—5 хоног ябахаар гараһан эдэ гурбан нүхэдэй хүрэхэ газар олон, худалдаха бараан ехэ, абаха захил дутамаггүй. Эндэһээ бусаад, 2—3 хоног гэртээ амарамсаараа, доодо талын колхозуудта, бүри Зэдын аймагай Тори, Алцаг нютагуудтайнь ябахаяа гараха. Иигээд лэ Закаменск городтоо бусажа, шэнэ эд бараа, түрүүшын захилаар бүтэһэн хубсаһа болон бусад хэрэгсэлнүүдые абаад, баһал хүдөөгөө гаралган... Малай гүүртэ, отаранууд.., полевой станууд...

Энэ нүүдэл мастерской тухай хөөрэлдөөнэй болоходо «Байкал» колхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэл һайшаажа, үшөө өөһэдынгөө һанамжануудые оруулна.

— График табяад, тэрээн тухайгаа тунхаглаад, парикмахер абажа ябадаг һаань, бүришье һайн байгаа,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Хартаев хэлэнэ.

«Юу абахабта, юу захихабта — танай дуран» гэжэ уряалдаг үгэдөө саашадаашье хүрэмөөр ажаллахыень энэ мастерскойнхидто хүсэе.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ,
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Таниие ямараар ханганаб

ПАЙЩИГУУД ГОМДОЛТОЙ

Улаан-Үдын аймагай Ивалга тосхондохи Советскэ райпогой пайщигуудай суглаан һаяхан боложо үнгэрбэ.

Тэндэ райпогой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Манжуевай хэлһэн тоосоото элидхэлые шагнахада, худалдаа наймаанайнь ажал хэрэг алишье талааараа амжалтатай, хараалһан түсэбөө түрэл бүреэрнь дабуулан дүүргэдэг байна.

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэгшэд, үргэн олон пайщигуудай түлөөлэгшэд, тус райпогой худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые заажа, шүүмжэлбэ.

Ивалга тосхондо республикын хүдөө ажахын туршалга үйлэдбэриин томо ажахы бии. Тэрэнэй ажал ябуулгатай танилсаха, дүй дүршэлөө андалдан абалсаха зорилгоор республикын колхоз, совхозуудай ажалшад, мэргэжэлтэд, мүн гадаадын оронойшье түлөөлэгшэд ерэжэ байдаг. Теэд энэ райпогой магазинууд, столовонь тоншье хангалтагүй ажаллана.

Тосхоной хүн зоной тоо улам олошоржо байнхай. Гурба, дүрбэн дабхар шулуун гэрнүүд бодхоогдоно. Тэдэ гэрнүүдэй доодо дабхарта магазин байхаар хараалагдаагүйнь гэмшэлтэй.

Доодо-Бүхэнэй һургуулиин багша нүхэр Марков иигэжэ хэлээ: «Үхибүүдтэ хэрэгтэй ном һудар, тетрадь, карандаш мэтын хэрэгсэл манай магазинуудта оройдоошье байдаггүй. Гадна ажалшадта хэрэгтэй эд бараагаа магазинуудта зүбөөр хубаарилжа шаданагүй. Жэшээнь: 30 айлтай Бүхэн тосхондохи магазинда эхэнэрэй гоёлой туфли гутал хэмгүй олые асаржархёо. Теэд хүн зоноор олон Оронго тосхондо тиимэ гутал огто эльгээгээгүй байха юм. Харганаадахи магазинда ехэ олон шэл бэхэ асаржархёод, ондоо тээгүүр тэрэнь огто үгы байдаг. Загаһа бариха хахуули абахын тулада хүнүүд Улаан-Үдэ ошоно. Һахалай машина, хутата, һам гэхэ зэргэ жэжэ зүйлнүүд магазинуудта үни галабай харагдахаяа болинхой. Дабһа, зуруулаар таһарха ушар олон үзэгдэнэ».

«Оронгын малшадые эд бараагаар хангаха гэжэ табигдаһан автолавка (жолоошон-наймаалагшань Казанцев) тон муугаар ажаллана. Тэрэнэй ерэжэ ябахань харагдаад лэ, гүйлгэжэ ябашадаг. Малшадтай холбоогүй. Хаана, хэзээ ерэхэ түсэб, графиггүй, һанахадаа ерээд, үгыдөө үгы. Иимэ гуримгүйгөөр тэрэнэй ажалладаг тухай гомдол яһала ороһон байха. Теэд райпогой правлени тэрэнэй ажалые гуримшуулха талаар хэмжээ абанагүй.

Олонхи магазинуудта арба хорин жэл соо наймаан болоогүй хуушаржа үмхирһэн хубсаһан ехэ байдаг. Энээн тушаа райпотой правлени анхаралаа табиха зэргэтэй.

Залуу, дүршэл багатай наймаалагшадые ажалда абаад, тэдэниие һургаха, хүмүүжүүлхэ тушаа оролдолго гаргадаггүй, саг соонь шалгадагшьегүй байдаг дээрэһээ урилтэ, дутагдал гаргадаг ушар олон бии.

Бензин худалдадаг магазин нээхэ саг тулаа.

Нютагай хүн зоной хэрэглэмжые саг үргэлжэ шэнжэлэн шудалжа, эд бараа, эдеэ хоолой болон бусад зүйлөөр ажалшадые хангажа байха тушаа олон һанамжа, дурадхалнууд ороо.

— Эндэ дурсагдаһан дутагдалнууд ехэнхидээ райпогой хүдэлмэрилэгшэдэй зэмээр гаргагдана. Үгэ хэлэһэн нүхэд зүб тэмдэглээ. Дутагдалнуудаа зайсуулан, түлөөлэгшэдэй зааһан һайн һанамжа, дурадхалнуудые бэелүүлхын түлөө райпогой правлени, худалдаа наймаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэд анхарал оролдолгоо гарган ажаллаха,—гэжэ нүхэр Манжуев түлөөлэгшэдые найдуулба.

Суглаанда хабаадагшад Ивалгын райпогой шэнэ правлени һунгаа.

П. БАНЗАРАКЦАЕВ.

СОНОСХОЛ

Национальностьнуудай Соведые һунгаха Буряадай АССР-эй һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй нэгэдэхи байшан, 2-дохи дабхар, таһалгын № 50.
Телефонуудынь: 43-46, 38-41, 47-22.

* * *

Союзай Соведые һунгаха Улаан-Үдэ городой һунгуулиин 377-дохи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй нэгэдэхи байшан, 2-дохи дабхар, таһалгын № 46.
Телефонуудынь: 46-81, 26-20, 39-88.

* * *

Союзай Соведые һунгаха Улаан-Үдын хүдөөгэй һунгуулиин 378-дахи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй нэгэдэхи байшан, 2-дохи дабхар, таһалгын № 49.
Телефонуудынь: 24-40, 28-43, 37-72.

* * *

Союзай Соведые һунгаха Сэлэнгын 379-дэхи һунгуулиин Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Гусиноозерск хото, Первомайска гудамжа, 14-дэхи гэр, таһалгын № 14.
Телефонуудынь: 6, 8, 51.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха түмэр замай һунгуулиин 514-дэхи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Улаан-Үдэ хото, Железнодорожно район, Комсомольско гудамжын 59-дэхи гэр (райгүйсэдком).
Телефонуудынь: 48-41, 31-88, ЛВРЗ-гэй коммутатораар 1-66.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Октябрьска һунгуулиин 515-дахи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Улаан-Үдэ хото, Октябрьска район, Казачья гудамжын 20-дохи гэр (райгүйсэдком).
Телефонуудынь: 26-93, 38-55.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Советскэ һунгуулиин 516-дахи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Улаан-Үдэ хото, Советскэ район, Ленинэй гудамжын 23-дахи гэр, хоёрдохи дабхар, таһалгын № 8 (райгүйсэдком).
Телефонуудынь: 61-11, 24-94, 47-97, 43-53, 49-77.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Баргажанай һунгуулиин 517-дохи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Баргажанай аймаг, Баргажан тосхон, КПСС-эй райком.
Телефонуудынь: 28, 6, 0-10.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Бэшүүрэй һунгуулиин 518-дахи окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Бэшүүрэй аймаг, Бэшүүр тосхон, Советскэ гудамжын 20-дохи гэр, 2-дохи дабхар, таһалгын № 8 (КПСС-эй райком).
Телефонуудынь: 65, 53.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Зэдын һунгуулиин 519-дэхи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Зэдын аймаг, Петропавловка тосхон, Ленинэй гудамжын 16-дахи гэр (аймгүйсэдком).
Телефонуудынь: 19, 2-14.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Яруунын һунгуулиин 520-дохи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Яруунын аймаг, Нарһата тосхон, КПСС-эй райком.
Телефонуудынь: 0-8, 0-94.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Загарайн һунгуулиин 521-дэхи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Загарайн аймаг, Загарай тосхон, КПСС-эй райком.
Телефонуудынь: 2-09, 2-40.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Кабанскын һунгуулиин 522-дохи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Кабанскын аймаг, Кабанск тосхон, КПСС-эй райком.
Телефонуудынь: 4-06, 2-21.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Хяагтын һунгуулиин 523-дахи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Хяагта хото, Ленинэй гудамжын 42-дохи гэр, 2-дохи дабхар, таһалгын № 1.
Телефонуудынь: 2-96, 5-20, 2-35.

* * *

Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведые һунгаха Түнхэнэй һунгуулиин 524-дэхи Окружной һунгуулиин комиссиин байрын адрес: Түнхэнэй аймаг, Хэрэн тосхон, КПСС-эй райком.
Телефонуудынь: 2-12, 2-78.

Уншагшын hанамжа

„ХУУРША БОРХОЙ“

«Хуурша Борхой» гэhэн гаршагтай буряад арадай жэнхэни онтохонуудай суглуулбари hаяхан хэблэгдэжэ гараба. Энээхэн ном дотор хорёод шэнэ, мүнөө болотор хэблэлдэ гараадүй онтохонууд оронхой. Эдэ онтохонууд хаа хаанагүй үргэлжэ хэлсэгдэдэг байhан.

Эдэ онтохонуудые хуушанай уран зохёолшо, арадай аман зохёол суглуулан дэлгэрүүлэгшэ Сергей Петрович Балдаев хэблэлдэ бэлдэhэн байна. Үшөө семинарист байхадаа тэрэ түрэл арадайнгаа түүхээр, аман зохёолоор hонирхожо, үльгэр, таабари болон онтохонуудые гулидхан бэшэжэ эхилhэн юм. Тэрэнэй суглуулбари соо арадай аман зохёолой ямар жанр үгыб даа. Тэрэнэй согсолборилhон «Буряад арадай дуунуудай» хоёр ботинуудынь ехэ түргэнөөр таража, дээдэ сэгнэлтэдэ хүртэhэн.

Үбгэн зохёолшын бэлдэhэн «Хуурша Борхой» дотор хорёод шэнэ онтохонууд бии. Эдэ ямар удхатай юм ааб гэбэл: эди шэдитэ, бодото байдалhаа дулдыдаhан, далан hудалта онтохонууд болоно бшуу.

Гансахан ном болгоhониинь гэмшэлтэй гэжэ hанагдана. С. П. Балдаевай суглуулhан шэдитэ онтохонуудые нэгэдхэн, нэгэ ном болгожо шадахаар hэн ха. Энээхэн ном соогоо бултыень худхажархиhаниинь муу. Онтохонуудшье hаа, дотороо илгаатай ха юм. Уран зохёолшо А. И. Шадаевай суглуулhан онтохонуудай номуудые абажа үзыт. Ном бүхэниинь өөрын тусхай жанртай, онсо илгаатай.

С. П. Балдаев эдэ онтохонуудаа хэблэлдэ миин монсогойлоод асаржа тушаангүй, харин илгажа үгэхэ байгаа. Тиигэбэлнь темынгээ талаар хубааритай согсолбори болож үгэхэ hэн шуу. «Муу Монтой», «Баян үгытэй хоёр», «Хоёр буруу» гэhэн онтохонуудые ондоо, бодото байдалhаа дулдыдаhан онтохонуудаарнь хамтаруулаад хэблэлдэ бэлдэхэ байгаа гэжэ hанагдана.

«Хуурша Борхой» соо ангууд, мал шубуу шонхор тухай олон онтохонууд бии. Эдэнь удхынгаа, шадабари урлалгынгаа талаар зохид. Ямар баян хэлэтэй гээшэб? Арадай хурса, сэсэн мэргэн оньhон үгэ хүүрнүүд үргэлжэ дайралдана.

Эдэ онтохонуудые уншаад байхада, юрэдөө л, үнэхөөрөө нюдэнэй хужар, шэхэнэй шэмэг болоно.

Энэ ном соохоо «Хүжмээн баатар» гэжэ онтохон онсо илгарна.

Удха найруулгынгаашье, «хүрмэлдэнхэй» сюжедэйнгээшье талаар энэ онтохон Буряадай классическа шэдитэ онтохонуудай тоодо орохонь дамжаггүй.

Юрэдөө л, буряад онтохонуудай гол шухала образууд (дүрсэнүүд) арад түмэндөө аша туhала ходо хүргэлсэжэ, унаhаниие бодхоолсожо, баhуулhаниие үмөөржэ, хара hанаатай, шабар дотортой дайсадые даража, дарлалтаhаань хүнүүдые сүлөөлжэ ябадаг сагаан сэдьхэлтэй ёhото баатарнууд мүн шуу. Абай Гэсэртэл буряадай онтохонуудай геройнууд «нюргатаниие мал болгожо, нюhатаниие хүн болгожо» ябадаг, тэсэшэгүй тэмсэлые дабажа гарадаг, агууехэ баатаршалга хэдэг, алдар солодо гараhан сэсэн мэргэн юрын хүбүүд байдаг ха юм.

Тиимэрхүү баатарнуудай тоодо Хүжмээн баатар орожо, өөрынгөө «байра» эзэлхэ гэжэ hанагдана. «Хүжмээн баатарые» ямаршье хрестоматида тунхаглажа, hургуулиин программануудта оруулмаар. «Алтан бэhэлиг» гэhэн онтохон тэрэшэлэн онсо hонирхолтой.

Үбгэн буурал фольклорист-эрдэмтэ Сергей Петрович Балдаевай ажал хүдэлмэридэ амжалта хүсэжэ, түрэл арадтаа түбhэн олон онтохо, үльгэрнүүдые бэлэглэжэ, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ном ботинуудаа хойно хойноhоонь зэлэ татуулан хэблүүлжэ байхыень юрөөе.

В. ПЕТОНОВ.

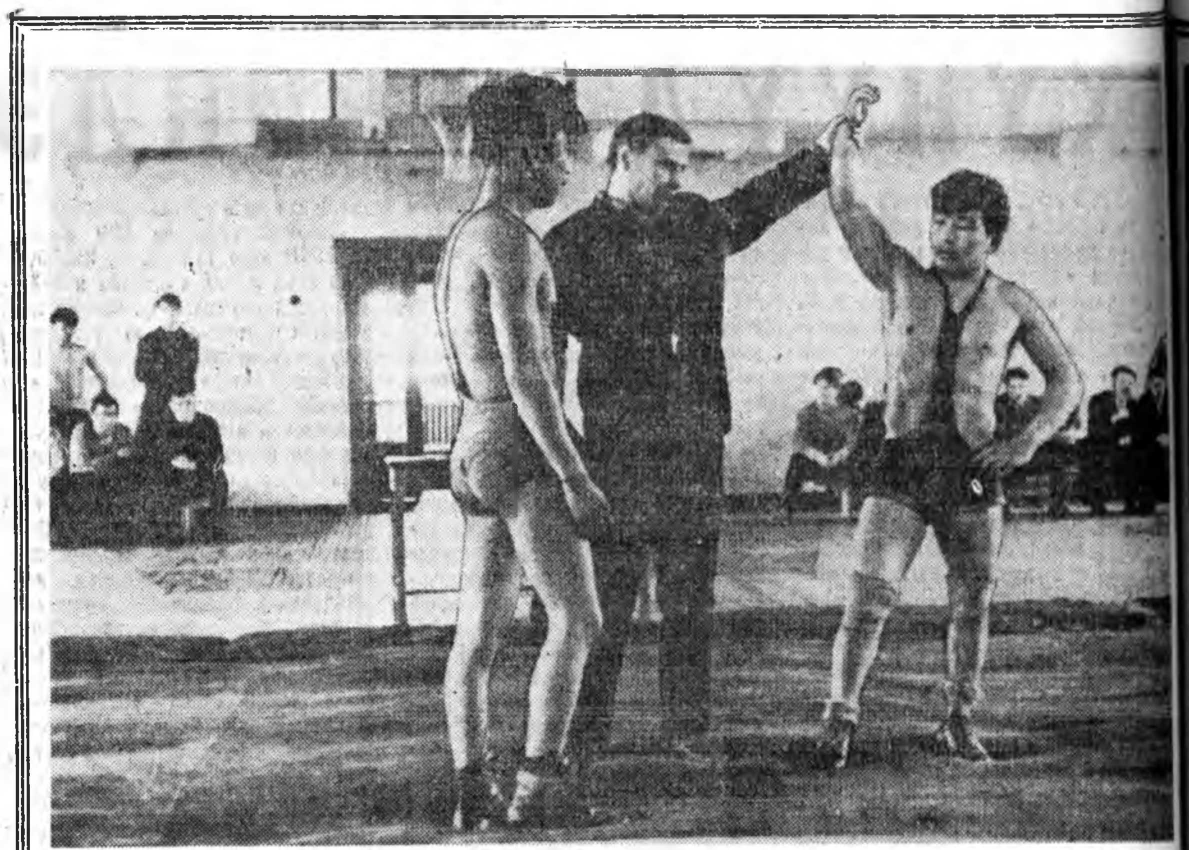

Дүрэ булялдаан

УРМАШУУЛАА

Городой «Труд» бүлгэмэй спортын байшанда дүрэ булялдалгаар түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Манай республикада нютагжажа эхилhэн hонирхолтой энэ мүрысөөндэ городой спортын бүлгэмүүдэй спортсменүүдhээ гадна, Шэтэ, Эрхүүгэй бүхэшүүлэй команда уригдажа ерэhэн байна. Нааданай түрүүшын үдэр болоhон барилдаанда хабаадагшадай диилэгшэдынь очконуудтай боложо, удаадахи ээлжээндэ гарахадаа, нүгөөдүүлдээ батаар добтолжо, эндэ сугларагшадаа баясуулна. Городой спортын бүлгэм болон эмхинүүдэй Союзай совет энэ нээмэл мүрысөө үнгэргэжэ, барилдаанай гоё hайхан техникэтэй бүхэшүүлые суглуулжа шадаа. Энээндэ Шэтэhээ уригдажа ерэhэн айлшад—сэрэгэй алба хэгшэд, спортын мастернууд, мастерта кандидадууд ёhотойл гэршэ болоно үгэнэ. Эгээл хүнгэн бэетэй бүхэшүүлэй дундаhаа сэрэгэй албанда ябаhан Собакин гэгшэдэ хүрэжэ барилдаха спортсмен олдоогүй. Тиигэжэ энэ бүхэмнай хоёр үдэрэй туршада барилдахадаа нэгэшье хүндэ диилдэнгүй, түрүү hуури эзэлнэ. Удаадахи hууринуудые хүдөө ажахын институдай, «Ажалай резервын» түлөөлэгшэд Мингадаев, Алексеев гэгшэд эзэлhэн байна. Удаадахи —63—67 килограммай шэгнүүртэн соохоо Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй чемпион, РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсаhан спортын мастер Тихонов, мастерта кандидат Луковцев гэгшэд шалгаржа, түрүүшын хоёр hуури эзэлнэ. «Ажалай резервын» Захаров, хүдөө ажахын институдай студентнэр Бутуханов, Бубаев гэгшэд айлшадай үгы hаа, түрүүшын гурбан hуури эзэлхэ байгаа. Тиигээшье hаань, эдэнэрэй эзэлhэн эдэ hууринууд командануудай хоорондын дунда болоhон мүрысөөнэй дүн гаргахада яhала нэмэри болоно үгэhэн байна. 67 килограммай шэгнүүртэн соохоо СССР-эй спортын мастер Виктор Баймеевые диилэхэ нэгэшье бүхэ олдоогүй. Хэдэн удаа барилдахаар бодоhон Виктор дайралдаhан лэ бүхэнүүдтэйгээ шадамараар барилдажа, очкогоорнь гү, али хоёр мүрэ дээрэнь даража, түрүү hуури эзэлнэ. Хоёрдохи, гурбадахи hуурида «Ажалай резервын» Павлов, багшанарай институдай Иванов гэгшэд гараа. Хүнгэн бэетэйшүүлэй дунда барилдаанай болоходо, Шэтэhээ ерэhэн мастерта кандидат Николай Габышев бултанай альга ташалгаар угтагдаа, үдэшэгдөөршье. Юуб гэхэдэ, залуу энэ бүхэмнай баhал нүгөөдүүлдээл адли барилдаанай hайн техникэ, бэлэдхэл hайнтай, шадамар бэрхэ бүхэ байшоо бшуу. Хоёрдохи, гурбадахи hуурида «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Саян Соктоев, «Труд» бүлгэмэй Магаревский гэгшэд гараhан байна.

Дундуурша бэетэй шэгнүүртэдэй дунда ёhотойл гэгшын шанга тулалдаан болоно. Эндэмнай СССР-эй спортын мастер, РСФСР-эй чемпион, СССР-эй суглуулагдамал командын түлөөлэгшэ Попов (Шэтэ), манай республикын спортсмен, спортын мастер Зандаев, нэгэдэхи разрядтай солбон бэрхэ спортсменүүд Очиров, Вахрушкин гэгшэд хоорондоо ана-мана тулалдахадаа, барилдаанай гоё hайхан техникэ харуулжа, бултанай зүгhөө hайшаагдана. Шэтын түлөөлэгшэ Попов эдэнэрэйнгээ дунда ёhотойл бүхэ байhанаа харуулаа. Тиигэбэшье хүдөө ажахын институдай Очировтай барилдахадаа, яажашье hаань шүүжэ ядаа. Тиигэжэ эдэнэрэй уулзалга тэнсэлгээр дүүрэhэн. Спортын хоёр мастернуудай дунда болоhон наадан баhал ехээр hонирхогдоо. Попов Зандаев хоёрой дунда болоhон наадан hонирхолтой. Эндэ Зандаев тэнсүү тулалдажа ябаhаар, сагайнгаа дүүрэхэ багта нүхэртөө нэгэ очкогоо алдажа, шүүгдэhэндэ тоологдошоо. Тиихэдэ Очировтай барилдахаар бодоhон Зандаев нүхэрөө баhажа ябаhаар, нэгэ мэдэн гэхэдээ, хоёр мүр дээрээ унашаhан байшоо. Мүрысөөнэй дүн гаргахада, Попов нэгэдэхи, Очиров хоёрдохи hуурида гарана. Нүгөөдэ—дундуурша шэгнүүртэн соохоо РСФСР-эй чемпион, Спортын мастер Гигеев (Шэтэ) баhал шалгарна. Хоёрдохи hуурие Эрхүүгэй түлөөлэгшэ Ажунов эзэлээ. Дашсарунов, Цынгуев гэгшэд удаадахи hуурида гараа.

Хүндэшэг бэетэйшүүлэй дунда болоhон нааданда Шэтын түлөөлэгшэ, спортын мастер Раков баhал барилдаанай баян техникэтэй байhаараа бултаниие ахижа, түрүү hуури эзэлнэ. Эрхүүгэй түлөөлэгшэ Андуров хоёрдохи, хүдөө ажахын институдай Гомбоев гурбадахи hуури эзэлhэн байна. Хүндэ бэетэйшүүл соохоо спортын мастер Рудых (Шэтэ) гэгшэдэ хүрэмөөр бүхэ байгаагүй. Тиигэжэ хоёр үдэрэй туршада болоhон hонирхолтой энэ нааданда хабаадалсаhан бүхэшүүл, илангаяа залуушуул, дүршэл баянтай бүхэшүүлтэеэ өөhэдынгөө техникэ туршажа, hаяар болохоёо байгаа республикын түрүү hуури эзэлхэ мүрысөөндэ ёhотой hайн бэлэдхэл, hорёо абажа гараба гээшэ. Командануудай хоорондын дүн гаргахада, хүдөө ажахын институдай бүхэшүүл нэгэдэхи, «Ажалай резервын», «Труд» бүлгэмэй командануудай удаадахи hуури эзэлээ. hайнаар барилдаhан спортсмен, СССР-эй спортын мастер Попов, эгээл залуу спортсмен Собакин гэгшэдтэ дурасхаалта бэлэгүүд нэрьемэ альга ташалган доро барюулагдаа.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Виктор Баймеев илаба.

А. ХАЙДУРОВАЙ фото.

МАНАЙ ХҮРШЭНЭРТЭ

Машина бүтээгшэдэй бэлэг

Партиин XXIII съездын боложо байhан үдэрнүүдтэ Шэтын машина бүтээдэг заводой хүдэлмэришэд ехэ амжалта түйлаба. Заводой коллектив урдань гаргажа байhан машинануудhаа гурба дахин ехэ бүтээсэтэй винтовой компрессор гаргажа эхилбэ.

Энэнь заводой инженернүүд болон хүдэлмэришэдэй ухаалан бүтээhэн түхеэрэлгэ болоно.

Малшадай амжалта

Областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ мяха, hү, үндэгэ худалдаха кварталайнгаа түсэб болзорhоонь урид дүүргээд, түсэбhөө гадуур олон мянган центнер мяха, hү, хэдэн зуу мянган үндэгэ худалдаа. Шэтынхид нимэ бэлэгтэйгээр съездые угтаа.

Алташадай бригада

«Балейзолото» управлениин алта малтагшад Забайкалиин алта малталгын уурхайнуудай дунда үзэгдөөгүй ехэ амжалта түйлаа. Виктор Петрович Быковэй даадаг бригада газар доогуур сүүдхэдээ 10 метр урагшаа дабшажа, нормоёо 3 метр 20 сантиметрээр үлүүлээ. Бригадынхид февраль hараhаа хойшо энэ хурдабшалалаа заашье hуладханагүй.

Хүлеэлгэhэнээ хүсэлдүүлбэ

Шэтэ хотодо барилгын материалнуудай управлени бии болгоггдохоор үнихэнэй хүлеэгдэhэн юм. Мүнөө тэрэ управлени эмхидхэгдээд, тэрэнэй мэдэлдэ барилгын материалнуудые бүтээн гаргадаг заводууд, карьернууд оруулагданхай.

Байгша табан жэл соо эндэ медно комбинат, костюм оёдог фабрика болон бусад олон шэнэ барилганууд бодхоогдохо юм. Тиимэhээ тус управлени тэдэ барилганууд хэрэглэгдэхэ материалнуудые бүтээн гаргажа эхилээ.

Шубуунай фабрика

Шэтэ хото шадар шубуунай томохон фабрика эмхидхэгдэхэ болонхой. Тэрэ фабрика жэлдээ 20 миллион үндэгэ, шубуунай 370 тонно мяха, 23 тонно үдэ үгэхэ юм. Түрүүшын ээлжээндэ тэндэ 100 мянган, саашадаа 200 мянган тахяа барихаар хараалагдана.

Мүнөө фабрикын барилга үргэлжэлүүлэгдэжэ байна.

Б. БУДАЕВ.

Буряадай артистнар Боохондо

Буряадай филармониин артистнар Буряад-Енгүүдтэмнай ерэжэ, эндэхи арад зониие ехээр баярлуулаа. Соёлоймнай шэнэ байшан соо хүнүүд багтажа ядатараа сугларhан байна.

Сугларагшад фокус болон акробат харуулга ехээр hонирхоо. Прагуу дуунай аялга hайханаар зэдэлээ. Илангаяа Бадма Балдаковой дуулаhан дуунай аялга залые доhолгон доробуулаа.

Буряад-Енгүүдэй дунда hургуулиин директор нүхэр В. И. Лаврентьев харагшадай зүгhөө артистнарта ехэ баяр хүргэжэ, саашадаа айлшалан ерэжэ байгыт гэжэ артистнарые уриба.

С. СКОЛЬЖИКОВА.

ХИЛЫН ЦААНАhАА

„Жюль Верныи hанажа шэбшэжэ ябаhан габьяа„

ПАРИЖ, апрелиин 18. ТАСС-ай корреспондент А. Званцов иигэжэ дамжуулна:

Арадай национальна театрай зал соо hуури эзэлхын тулада совет космонавт А. Леоновтой уулзалгын болохоhоо час хахад урид олон парижайхид ерэhэн байгаа. Энэ зал хоёр мянга шахуу хүнэй hууритай юм. «Восход-2» гэжэ замбуулинай онгосын ниидэлгэ тухай, замбуулинай дайда руу түүхэдэ анха түрүүн хүнэй гаралга тухай фильм уулзалгын үедэ харуулагдаа. Фильмын харуулагдажа байха үедэ нэгэтэ бэшэ альга ташалганууд болоо.

Жюль Верныи хэдэ хэдэн зохёолнуудые hаяхан хэблэжэ гаргаhан «Ливр де Пош» гэжэ хэблэлэй газарай түлөөлэгшэ фильмые харалгын hүүлээр Леоновто хандан үгэ хэлээ.

Та Жюль Верныи hанаандаа шэбшэжэ ябаhан габьяае гаргаhан байнат. Энэ hанал хүсэлынь зуун жэл үнгэрөөд байхада бэелүүлэгдэхэ гэжэ Жюль Верн мэдэжэ шадахагүй байгаа гээд тэрэ хэлээ.

Хани халуунаар угтаhанайнь түлөө сугларагшадта, хэблэлэй газарай түлөөлэгшэдэ А. Леонов баясхалан хүргөө, замбуулинай дайда руу гаралга тухай фильмын яажа буулгагдаhан, тэрээндэ өөрынгөө хабаадалсаhан тушаа хөөрэжэ үгөө.

КПСС-эй XXIII съезд тухай Австриин Компартиин ЦК-гай секретарь иигэжэ бэшэнэ

ВЕНЭ, апрелиин 19. (ТАСС). КПСС-эй XXIII съезд дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые али тодоор харуулаа гээд Австриин Коммунис партиин ЦК-гай секретарь Фюрнбергын статья соо хэлэгдэнэ. Энэ статьянь «Фолькштимме» газетэдэ мүнөөдэр толилогдоо. Советскэ Союзай Коммунис парти урагшаа этигэл түгэлдэрөөр харана гэжэ КПСС-эй XXIII съезд гэршэлжэ үгэнэ. Социалис экономико, социалис демократи саашадаа хүгжэхэ. Советскэ Союз коммунизмын замаар дабшажа ябаhан дэлхэй дээрэхи түрүүшын орон болоно гээд статья соо хэлэгдэнхэй.

Кубын агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй парад

ГАВАНА, апрелиин 18. (ТАСС). Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй болон агаарhаа хамгаалалгын сэрэгүүдэй үдэрые Кубын арад үсэгэлдэр hайндэрлөө. Ниислэлэй хэдэн зуу мянган хүн зон Гаванын Набережнада үглөөгүүр эртээнhээ эхилэн суглараа. Кубын КП-гай ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Фидель Кастро түрүүтэй КПК-гай ЦК-гай гэшүүд эндэ түхеэрэгдэhэн трибунанууд дээрэ зогсожо байгаа. hайндэрэй хүндэлэлдэ зориулагдажа артиллерийскэ салют үгтөө, национальна гимн гүйсэдхэгдөө. hүүлээрнь ВВС-эй болон ПВО-гой частьнууд мэргэжэл шадабаряа харуулаа.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй аяншалга

ВЕНЭ, апрелиин 18. (ТАСС). Австриин эб найрамдалай тала баригшадай хабарай заншалта аяншалга үсэгэлдэр үдэшэ орой болоhон хойно дүүрэжэ. Венын Иозефплатц дээрэ ехэ митинг болоо.

30 километртэ аяншалга хэгдэhэн байна. Энэ аяншалта Баденда эхилhэн байгаа. Аяншалгын түгэсхэлэй хуби Австриин ниислэлэй үйлсэнүүдтэ үнгэрөө. Атомна зэбсэгжэлгэдэ эсэргүү амгалан ёhоной манифестацида хабаадалсахые хүсэhэн шэнэ шэнэ хүнүүд бороотой үдэр байгаашье hаань, демонстрантнуудай колоннотой хамтаран ниилэhэн байна.

Вьетнамдахи уршагта муухай дайн байлдаае зогсоохо, атомна буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые болюулха, эб найрамдалай түлөө тэмсэл шангадхаха гэhэн уряанууд Венэдэ болоhон түгэсхэлэй митинг дээрэ табигдаа.

ОАР-ай гүрэнэй бюджет

КАИР, апрелиин 18. (ТАСС). 1966—1967 онуудай ороной шэнэ гүрэнэй бюджедэй проектые 1.296.400 мянган египетскэ фунт байхаар Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Министрнүүдэй Совет hайшаагаа. Энэнь нёдондо жэлэй бюджедhээ 90.400 мянган фунтаар ехэ байна.

«Шэнэ бюджедэй онсо талань гэхэдэ, гаргашань оршоhоо ехэ байхашье hаань, ямар нэгэн шэнэ налог, юумэнэй сэнгэй ямар нэгэн зэргээр дээшэлэлгэ хараалагдаагүй байха юм»,—гээд Экономикын, гадаадын худалдаа наймаанай, түсэблэлгын министр Мухаммед Лабиб Шукейр мэдүүлээ.

Арад зониие хангалгада 1965—1966 онуудта 649,5 миллион египетскэ фунт гаргашалагдаhан байгаа hаа, шэнэ бюджедэй ёhоор 706,2 миллион фунт гаргашалагдахаар хараалагданхай. Министрэй хэлэhэнэй ёhоор, эрдэм гэгээрэлдэ, элүүрые хамгаалгада, тэрэшэлэн газар уhалалгын шэнэ проектнүүдые бэелүүлгэдэ гаргаша ехээр хэгдэхэ байhан дээрэhээ мүнгэ зөөри өнэ шатаар нэмэжэ hомологдоhон байна.

Доминиканска Республикын патриотическа хүсэнүүд улам нягтаар жагсана

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 18. (ТАСС). Үсэгэлдэр Санто-Домингада ехэ митинг боложо, «Янканууд гэртээ тонилон ошогты!», «Интервентнүүд арилан ошог!» гэhэн уряанууд табигдаа. Президентын тушаалда кандидадые дэбжүүлхын тулада «Июниин 14-нэй революционно хүдэлөөн» гэжэ прогрессивнэ парти энэ митингые эмхидхэhэн байна. hунгалта июниин 1-дэ болохоор хараалагданхай. Тус митинг Америкэдэ эсэргүү буруушаалга мэдүүлhэн олон мянган хүнэй хабаадалгатай демонстраци болож шэлжэhэн байха юм.

Санто-Домингаhаа информационно агентствэнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhоор, Доминиканска революционно партиин дэбжүүлhэн Хуан Бошой кандидатурые дэмжэхэ гэжэ «Июниин 14-нэй революционно хүдэлөөн» шиидхээ. Хуан Бошой түлөө дуугаа үгэхэ гэжэ коммунистнууд мүн лэ шиидэhэн байна. Бош урда тээнь конституциин ёhоор hунгагдажа, 1963 оной тэн хүрэтэр президентын тушаал даажа байгаа. Тэрэ хадаа оронhоо американ сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ хэдэг, зарим демократическа шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ шухала гэжэ тоолодог. Нёдондо жэлэй апрельдэ сэрэгэй бүлэгые доминиканецуудай унагаагаад, Бошые засаг түрэдөө оруулха гэhэн hэдэлгэ гаргахадань, энэ ушарай тохёолдохогүйн тулада Вашингтон далайн пехотые тус орондо оруулhан байгаа.

Хуан Бошые дэмжэхэ гэжэ шиидэбэшье, «Июниин 14-нэй революционно хүдэлөөн» национальна конгресс болон засагай нютагай органуудта өөhэдынгөө кандидадуудые дэбжүүлхэ байна.

Шэнэ гэмтэ муухай ааша

ХАНОЙ, апрелиин 18. ТАСС-ай корреспондент А. Силанин иигэжэ дамжуулна:

Воскресенидэ Ханойдо сэлмэг дулаан үдэр байгаа. Ажалай неделиин hүүлээр гэр бүлынхидтэеэ хамта амархын тулада городой хэдэн зуу мянган хүн зон үйлсэнүүдтэ гараа, паркнууд болон саадууд соо олоорсо сугларaa. Тиихээр байтар городой зүүн-урда хүбида зенитнэ буунуудай абяан нэрьен дуулдажа, hомонуудайнь агаарта тэhэржэ байханы харагдаа: ушарынь Америкын самолёдууд ниислэлэй заха руу дүтэлжэ ерэhэн байгаа бшуу.

ДРВ-дэ эсэргүү уршагта муухай дайн байлдаа үргэдхэхэ үшөө нэгэ алхам болож үгэhэн американ империалистнуудай энэ шэнэ гэмтэ ааша тайн дашарамдуулан, Вьетнамай Арадай армиин Верховно командованиин хэлхээ холбоо байгуулха зургаан Вьетнамда ажаглалта хиналта хэхэ талаар уласхоорондын комиссиин түрүүлэгшэдэ эрид шанга буруушаалта яаралтайгаар эльгээгээ.

Америкын үшөө 4 самолёт буудуулан унагаагдаба

ХАНОЙ, апрелиин 18. (ТАСС). Вьетнамай Арадай армиин агаарhаа хамгаалха сэрэгүүдэй частьнууд Тханьхоа болон Хатинь провинцинуудай газар дээрэ Америкын гурбан самолёдые үсэгэлдэр буудажа унагаагаа. Куангбинь провинциин газар дээрэ Америкын баhа нэгэ самолёт апрелиин 16-да буудуулан унагаагдаа.

Вьетнамай информационно агентствын дамжуулhанай ёhоор, Вьетнамай Демократическа Республикын газар дээрэ хамта дээрээ 957 самолёт буудуулан унагаагдаа.

Ажалай эрхэ байдал hайжаруулхын түлөө

ТОКИО, апрелиин 18. (ТАСС). Үйлэдбэри дээрэ усалталгын олошоржо байhые эсэргүүсэн буруушааhан, ажалай эрхэ байдалда hайжаруулха, үйлэдбэри дээрэ усалталгаhаа hэргылхэ хэмжээнүүдые абаха гэhэн хүдэлмэришэдэй эрилтэнүүдые дэмжэhэн митинг япон эхэнэрнүүд мүнөөдэр Токиодо үнгэргөө. Японой профсоюзуудай генеральна соведэй дэргэдэхи гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй ассоциациин уряагаар үнгэргэгдэhэн энэ митингдэ олон эхэнэр, эрэ нүхэдынь хабаадаа.

Д. Раскын хэлэhэн үгэ

ВАШИНГТОН, апрелиин 18. (ТАСС). Хариин гүрэнүүдтэ сэрэгэй болон экономическа туhаламжа үзүүлхын тулада 3,39 миллиард доллар нэмэжэ hомолхо тухай хуулиин проектые дэмжэhэн үгэ США-гай гүрэнэй секретарь Дин Раск мүнөөдэр США-гай конгрессэй гадаадын хэрэгүүдэй талаар сенадай комиссиин заседани дээрэ хэлэhэн байна. Энэ программые үргэлжэлүүлхэ шухала байhые үндэhэлэн баримталха зуураа, зарим харин гүрэнүүдтэ Вашингтоной үзүүлhэн «туhаламжа» эдэ гүрэнүүдые «hүйдхэлтэ ябуулгануудhаа абараа» гэhэн хэбэртэйгээр США-гай гадаадын политическэ зургааниие толгойлогшо баталан хэлэhэн байна.

Харин гүрэнүүдтэ имагтал сэрэгэй туhаламжа үзүүлхын тулада 1966—1967 онуудта 917 миллион доллар hомолхо гүйлтэ правительствын хэжэ байhан тухай тогтоходоо, энэ мүнгэ зөөри хаматай түрүүндэ Холбоото Штадуудай өөhэдынь «аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ» зорюулагдана гээд Раск мэдүүлээ.

«Экономическа туhаламжа» гэдэгтэ гаргашалагдахаар хараалагдаhан 2,47 миллиард долларой 550 миллион долларынь Урда Вьетнамай Сайгонско засаг түрэдэ үгтэхэ гээд гүрэнэй секретарь хэлэhэн байха юм. Сайгоной зонхилхы бүлэгүүдтэ эсэргүүгээр политическэ ябуулгануудай hаяхан хэгдэхэдэ, Урда Вьетнамай элдэб бүлэгүүд нэгэдэжэ шадаhан, «hунгалта хэхэ хэмжээ ябуулгануудые түргэдхэхые» зүбшөөхыень генерал Ки гэгшын сэрэгэй засаг түрые баадхажа шадаhан байна гээд Раск тэмдэглээ. Маанадта дамжуулhанайнь ёhоор энэ оной августда hунгалта болохоор хараалагданхай гээд Раск хэлээ.

«hанал нэгэдэлгэдэ үндэhэлэн» ябуулга хэхыень Урда Вьетнамай элдэб политическэ партинуудые гүрэнэй секретарь уряалаа. Энэ «hанал нэгэдэлгэ» Вашингтоной бодолоор Урда Вьетнамай патриодуудта, Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү тэмсэл хэхэ ябадал болоно.

Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын арми американ интервентнүүдтэй дайлалдажа, шанга хатуужалтай болоо. Тэрэнэй командирнууд болон сэрэгшэдэй дайшалхы шадабаринь дээшэлээ. Зураг дээрэ: хэгдэхээр бэлэдхэгдэжэ байhан дайшалхы ябуулгын түсэбые зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Агитатор болон пропагандистын зайлашагүй уялга» гэhэн түрүү бэшэг. «Рассвет» колхозhоо Г. Болдогоевой эльгээhэн репортаж. «Майн урда тээхи мүрысөөнэй долгин» гэhэн гаршаг доро материалнууд. Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозhоо З. Тэлинэй корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаhанда: Б. Цыбиковэй «Ажалай тоосоон. Шэнжэлэлгэ. Үрэ ехэтэй байлга» гэhэн корреспонденци. А. Именохоевой «Фермэ бүхэндэ магазин ерэг лэ» гэhэн материал.

Гурбадахи хуудаhанда: В. Орловой очерк. Хилын саанаhаа мэдээсэл болон АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: спортын hонин.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40—49, идеологический—24—74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01568. Зак. № 366.